

۱۳۹۶

سال ۲۵ - پاییز ۹۶ - شماره ۹۶

خبرنامه

انجمن آمار ایران

@irstat

www.irstat.ir

به نام خداوند جان و خرد

سال ۲۵ - پاییز ۱۳۹۶ شماره ۹۶

صاحب امتیاز:
انجمن آمار ایران

سر دبیر:
علی دولتی
adolati@yazd.ac.ir

هیئت تحریریه:
نصرالله ایران‌پناه iranpanah@sci.ui.ac.ir
حمید پزشک pezeshek@khayam.ut.ac.ir
علی‌دست برآورده dastbaravarde@yazd.ac.ir
عیسی محمودی emahmoudi@yazd.ac.ir
افشین فلاح afshin.ikiu@gmail.com

نشانی مکاتبه:
تهران، صندوق پستی ۱۶۱۴-۱۵۸۱۵
رایانشانی: info@irstat.ir
وبگاه: www.irstat.ir
تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۹۵۵۴۰
دورنگار: ۰۲۱-۶۶۴۹۹۸۲۷

طراحی جلد: اعظم دهقانی
صفحه آرایی: رویا نظری

چاپ: لیتوگرافی دریای نور
شمارگان: ۵۰۰ نسخه

خبرنامه انجمن آمار ایران

نشریه خبری این انجمن است که در پایان هر فصل منتشر می‌شود. هدف اصلی از انتشار خبرنامه، درج اخبار آماری ایران و جهان، آشنایی بزرگان و ایجاد ارتباط میان اعضای جامعه آماری با یکدیگر و نیز با انجمن آمار ایران است. برای نیل به اهداف فوق به هرچه پربارتر شدن خبرنامه، از همکاری و همفکری همه علاقه‌مندان به گرمی استقبال می‌شود. در این راستا:

- ضروری است مطالب به نشانی سر دبیر، یا اعضای هیئت تحریریه ارسال شود.
- خبرنامه، در انتخاب، تلخیص و ویرایش مطالب ارسال شده آزاد است.
- مطالب دریافت شده، بازگردانده نمی‌شود.
- مطالب مندرج در خبرنامه، لزوماً نظر انجمن آمار ایران نیست

فهرست مطالب

- ۱ سرمقاله
- ۳ فعالیت‌های هیات مدیره انجمن
- ۴ آمار رسمی
- ۱۰ برخی از مسئله‌های مدرسه و دانشگاه
- ۱۴ اخبار مراسم روز ملی آمار و برنامه‌ریزی، آبان ۹۶
- ۲۲ اخبار دانشگاه‌ها و موسسات
- ۲۷ گزارشی از دفاعیه نخستین رساله دکتری با موضوع فلسفه آمار
- ۲۹ دانش‌آموختگان دوره دکتری آمار
- ۳۰ واژه‌های آماری مصوب فرهنگستان
- ۳۰ دعوت به همکاری با خبرنامه

سرمقاله: فلسفه آمار

دکتر سید محمود طاهری، دانشکده فنی دانشگاه تهران

علم آمار در دو جهت متفاوت می‌تواند گسترش یابد. جهت شناخته شده‌تر، ساختاری است. مطالعاتی که رو به این جهت دارند عمدتاً مبتنی بر این پرسش‌اند: بر پایه آنچه داریم چه می‌توان ساخت؟ (/ چه می‌توان به دست آورد؟) جهت دوم به ژرفا توجه دارد. در این سو پرسش کلیدی این است: آنچه داریم بر چه بنیادها و بنیان‌هایی قرار دارد؟

بیشتر پژوهش‌های رایج در علم آمار در جهت اول است. در این پژوهش‌ها ساختارهای ریاضی و آماری براساس اصول و مفاهیم اولیه ساخته می‌شوند. سپس قضایای کلیدی بر اساس آنها به دست می‌آیند. آنگاه قضایای بعدی بر اساس قضایای قبلی اثبات می‌شوند. روابط و مدل‌های آماری پیچیده‌تر طبق روابط و مدل‌های قبلی حاصل می‌شوند. برخی روابط و قضایا به حالت‌های کلی‌تر تعمیم می‌یابند، و موضوعات کاربردی محدود، به مباحث کاربردی متنوع‌تر گسترش می‌یابند. بیشتر تحقیقات آماری (در همه کشورها و از جمله در ایران) این گونه است.

همان‌طور که گفته شد، جهت دیگر مطالعات مرتبط با علم آمار، که کمتر شناخته شده است، به بررسی موشکافانه مبانی و روش‌های علم آمار می‌پردازد. در این جهت، که می‌توان آن را فلسفه آمار (فلسفه استنباط آماری) نامید، با مجموعه پرسش‌هایی روبرو هستیم که اهم آنها به شرح زیرند:

(۱) بنیان‌های منطقی علم آمار چیست؟ استنباط آماری بر پایه چه اصولی استوار است؟ آیا این اصول فراگیر، سازگار و پذیرفتنی هستند؟

(۲) هدف یا اهداف علم آمار و روش‌های آماری چیست؟ آیا هدف از روش‌های آماری - برای مثال آزمون فرضیه‌های آماری - تصمیم‌گیری است؟ آیا هدف از روش‌های آماری، رسیدن به یک باور (اعتقاد) در مورد یک فرضیه یا مدل خاص است؟ یا اینکه هدف، سنجش میزان تایید یک فرضیه یا مدل توسط مشاهدات است؟

(۳) مدل‌های آماری چه اموری را از عالم واقع بازنمایی می‌کنند؟ و به این بازنمایی‌ها چه مقدار و چگونه می‌توان اطمینان داشت؟

(۴) استنباط علی چیست و اساساً علیت آماری چه معنایی و

چه ملزوماتی دارد؟

(۵) در بررسی‌های آماری، مشاهدات را چگونه تفسیر کنیم؟ ابزارهای مناسب برای تفسیر مشاهدات (اطلاعات/ داده‌ها) در مقام شواهد آماری چیست؟ قوت داده‌های مشاهداتی به نفع یک فرضیه یا مدل را چگونه ارزیابی کنیم؟

(۶) الگوهای فکری (پارادایم‌های) استنباط آماری - برای مثال فراوانی‌گرایی و بی‌گرایی - چه تمایزات و تفاوت‌هایی با هم دارند و هر کدام چه برجستگی‌ها و ضعف‌هایی دارند؟ این ضعف‌ها چه تأثیری بر تفکر رایج آماری گذاشته است؟ روش‌شناسی (متدولوژی) فعلی آمار چه کاستی‌هایی دارد؟

این پرسش‌ها از سویی مرتبط با استنباط آماری و از سویی به مباحثی از روش‌شناسی و فلسفه علم مربوط است. کاربران آمار در هر شاخه از علم و فناوری نیز، در زمینه تحلیل‌های آماری و تفسیر نتایج، با چنین پرسش‌ها و چالش‌هایی روبرو هستند.

چندی است فلسفه آمار، به‌ویژه مبانی و اصول استنباط آماری و روش‌شناسی آمار، بیش از پیش مورد توجه آمارشناسان، فیلسوفان و فیلسوفان علم قرار گرفته است. برای این ادعا به دو شاهد بسنده می‌کنیم:

(۱) از حدود ده سال قبل مجموعه‌ای شامل ۱۶ مجلد با عنوان

Handbook of Philosophy of Science

به وسیله انتشارات Elsevier تدوین و منتشر شده است. در هر یک از این مجلدات به فلسفه یکی از علوم پرداخته شده است (مانند فلسفه اقتصاد، فلسفه زبان، فلسفه تکنولوژی، فلسفه ریاضی، فلسفه روان‌شناسی و علوم شناختی، فلسفه فیزیک، فلسفه منطقی). عنوان جلد هفتم این مجموعه که در سال ۲۰۱۱ چاپ شده است، فلسفه آمار است. این رخداد یعنی تخصیص یک مجلد مستقل به آمار از مجموعه‌ای درباره فلسفه علم، نشانگر توجه جدی به موضوعات فلسفه آمار است.

(۲) به تازگی خانم پروفیسور مایو استاد فلسفه دانشگاه تکنولوژی ویرجینیا، و دارنده جایزه لاکاتوش به خاطر تالیف کتابی در سال ۱۹۸۸ در فلسفه علم، کتابی نگاشته است با عنوان

Statistical Inference as Severe Testing: How to Get Beyond the Statistics Wars

این کتاب که در سال جاری (۲۰۱۸) توسط انتشارات دانشگاه کمبریج منتشر شده است، در پی بررسی مجادلات بین آماردانان درباره مبانی علم آمار و اصول استنباط آماری، و همچنین بررسی

بنیادین استنباط آماری که به بررسی الگوهای فکری (پارادایم‌ها) ی علم آمار می‌پردازد با همکاری ایشان ترجمه شده است و به‌زودی در دسترس علاقمندان قرار خواهد گرفت.

فرجام سخن

با فلسفه آمار (از طریق آن / به وسیله آن / به کمک آن) می‌توان:

(۱) درک عمیق‌تری از علم آمار و روش‌های آماری به‌دست آورد.

(۲) ضمن تنقیح اهداف علم آمار، سمت و سوی روشن‌تر و دقیق‌تری به پژوهش‌های آماری بخشید.

(۳) منطق استدلال‌های آماری را بهتر فهمید و جایگاه آن را در بین انواع استدلال‌ها بهتر تشخیص داد.

(۴) ارتباط علم آمار و عالم واقع را بهتر شناسایی و مدل‌سازی کرد.

(۵) ابزارهای علم آمار را بهتر شناخت و زمینه‌ها و تبعات استفاده (درست یا نادرست) از هر ابزار را بهتر سنجید.

(۶) توقعات از علم آمار را، در راستای کمک به سایر دانش‌ها، بهتر و دقیق‌تر درک نمود.

(۷) کاستی‌های روش‌شناسی فعلی آمار را شناسایی و ریشه‌یابی نمود، و در رفع آنها به‌طور سازنده تلاش کرد.

برای دستیابی به جایگاهی شایسته در فلسفه آمار باید فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی را در این حوزه گسترش و تعمیق داد. به‌ویژه این که برخی موضوعات فلسفه آمار نقش تعیین‌کننده‌ای در رشته‌هایی که چندی است بیشتر مورد توجه قرار گرفته‌اند دارند، رشته‌هایی مانند: یادگیری آماری^۲، شبکه‌های بیزی^۳، علم داده‌ها^۴ و علوم شناختی^۵.

در این راستا، ارائه دروس مناسب در موضوعات بنیادین آمار، برگزاری کارگاه‌های تخصصی، برگزاری نشست‌های تخصصی در همایش‌ها، و تالیف و ترجمه مقالات ترویجی و مقالات پژوهشی قطعاً سودمند است.

افزون بر اینها، باید باب تعامل و تعاطی با پژوهشگران حوزه‌های مختلف مانند فلسفه، هوش مصنوعی، علوم کامپیوتر، علوم پزشکی، منطق و علوم شناختی باز شود.

و دیگر اینکه، شایسته است انجمن آمار ایران، در راستای اهداف مندرج در اساس‌نامه انجمن، بسترهای مناسب را در زمینه‌های فوق فراهم کند.

نقدانده روش‌شناسی فعلی علم آمار است. اینکه یک استاد برجسته فلسفه، کتابی در موضوع فلسفه آمار بنویسد نشانگر رویکردی است که هم اکنون در مجامع علمی دنیا مطرح است.

اما وضع در ایران چگونه است؟ هرچند از حدود سی سال قبل به فلسفه علم و از جمله فلسفه ریاضی در ایران تا اندازه‌ای توجه شده، ولی فلسفه آمار همچنان مغفول باقی مانده است. این در حالی است که فلسفه آمار تاثیر (مستقیم و غیرمستقیم) گسترده و عمیقی در علوم مختلف دارد. لذا ضروری است که جامعه آماری ایران توجه جدی‌تری به آموزش و پژوهش در حوزه فلسفه آمار داشته باشد.

خوشبختانه در سال‌های اخیر در این زمینه گام‌های اولیه در ایران برداشته شده است. از چند سال گذشته، مؤسسه فلسفه و حکمت ایران به موضوع فلسفه آمار توجه کرده است. به تازگی نخستین دانش‌آموخته دکترای فلسفه آمار در ایران، از این مؤسسه فارغ‌التحصیل شد. این امید می‌رود که دانشجویان کارشناسی‌ارشد و دکترای فلسفه علم (که منحصر به حدود چهار دانشگاه و مؤسسه هستند) بیش از پیش به موضوعاتی در حوزه فلسفه آمار بپردازند. در این زمینه، تفاهم‌نامه‌ای که اخیراً بین انجمن آمار ایران و مؤسسه حکمت و فلسفه منعقد شده است بستر مناسبی برای فعالیت‌های مرتبط می‌باشد.

از سوی دیگر، برخی پژوهشگران به مبانی علم آمار و بررسی نقص‌هایی که در روش‌شناسی علم آمار وجود دارد توجه نموده‌اند و از چند سال قبل شاهد چاپ مقالات پژوهشی، ترویجی و کنفرانسی در این زمینه‌ها بوده‌ایم. بجاست در این مجال از استاد مرحوم دکتر ناصررضا ارقامی (استاد فقید دانشگاه فردوسی مشهد) یاد کنیم که از پژوهشگران پیشگام در این زمینه بودند. ایشان با عنایت به لزوم پرداختن به مبانی استنباط آماری، سمت و سوی چندین پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد و رساله دکترای آمار را به موضوعاتی مرتبط با روش‌شناسی آمار و مبانی استنباط آماری معطوف کردند. همچنین درسی را با عنوان استنباط شواهدی^۱ برای دوره‌های تحصیلات تکمیلی تدوین و تصویب کردند و این درس را درگروه آمار دانشگاه فردوسی ارائه نمودند که خوشبختانه این درس اکنون نیز، البته به تفاریق، تدریس می‌شود. همچنین یک کتاب مرجع در مباحث

^۱Evidential Inference

^۲Statistical Learning

^۳Bayesian Networks

^۴Data science

^۵Cognitive Science

اخبار فعالیت‌های هیات مدیره انجمن

اهم مصوبات جلسه تاریخ ۹۶/۷/۲۷

۱- آقایان مهندس علیرضا زاهدیان، دکتر محمدقاسم وحیدی اصل، دکتر یداله محرابی، دکتر علیرضا نعمت‌اللهی به عنوان رئیس انجمن و همچنین دبیر چهاردهمین کنفرانس آمار ایران به عنوان اعضای کمیته تعیین جایزه پیشکسوت آمار تعیین شدند. مقرر شد درخصوص معرفی کاندیدهای مورد نظر با گروه‌های آمار کشور مکاتبه شود.

۲- نامه‌های آقایان دکتر وحیدی اصل، دکتر ایران‌پناه و دکتر رجالی در خصوص هشدار برای وضعیت آمار مطرح شد. با پیشنهاد آقای دکتر وحیدی مبنی بر اختصاص بخش‌هایی تحت عنوان آموزش آمار و چالش‌ها و آموزش آمار مدرسه‌ای، در حاشیه چهاردهمین کنفرانس آمار ایران، موافقت شد. آقایان دکتر محمدپور، دکتر بهرامی، دکتر نقشینه و دکتر ایران‌پناه، برای شرکت در این بخش‌ها پیشنهاد شدند.

۳- نامه آقای دکتر امینی دبیر هجدهمین مسابقه دانشجویی آمار کشور مطرح گردید و مقرر گردید:

- محل برگزاری مسابقه سازمان سنجش آموزش کشور باشد.
- زمان برگزاری آن مانند سال گذشته، فصل تابستان باشد.
- جوایز مسابقه در زمان برگزاری و پس از مشخص شدن نتایج در مراسمی با حضور تیم‌ها اهدا شود، اما برگزیدگان همچنان به سمینار یا کنفرانس دعوت شوند.
- نام «جایزه پروفیسور بالا کریشنان» به نام «جایزه آمار کاربردی» تغییر پیدا کند.
- مقرر شد آقای دکتر فرید روحانی تغییرات مربوط به مسابقه دانشجویی را تنظیم و به همراه نامه نظرسنجی به گروه‌های آمار کشور ارسال شود.

۴- پیش‌نویس «آئین‌نامه کمیته انتشارات و اخلاق علمی» توسط خانم دکتر رضایی قرائت شد و با برخی اصلاحات به تصویب رسید.

۵- نامه «موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران» درباره

همکاری متقابل با انجمن آمار و انعقاد قرارداد مطرح شد و مورد استقبال اعضای هیئت مدیره قرار گرفت. آقایان دکتر سید محمود طاهری و دکتر وحیدی اصل جهت پیگیری موضوع معرفی شدند.

اهم مصوبات جلسه تاریخ ۹۶/۹/۱

۱- نامه دکتر ایران‌پناه درباره دعوت از هیئت مدیره انجمن آمار ایران به اصفهان برای بازدید از خانه آمار مطرح شد. مقرر شد جلسه بعدی هیئت مدیره انجمن، در تاریخ‌های ۵ و ۶ بهمن ماه، در خانه آمار اصفهان تشکیل شود.

۲- نامه آقای دکتر زرگر مدیر گروه آمار دانشگاه ولی‌عصر رفسنجان برای میزبانی کنفرانس آمار مطرح و مورد بحث قرار گرفت. در نهایت مقرر شد میزبانی چهاردهمین سمینار احتمال و فرآیندهای تصادفی در سال ۱۴۰۲ به دانشگاه ولی‌عصر رفسنجان واگذار شود.

۳- اعضای محترم هیئت مدیره گزارشی از جلساتی که به عنوان نماینده انجمن آمار ایران در آنها شرکت نموده بودند، به شرح زیر ارائه نمودند:

- آقای دکتر محمدپور گزارشی از شرکت در جلسه بزرگداشت روز آمار و برنامه‌ریزی که توسط مرکز آمار ایران برگزار شده بود و همچنین گزارشی از جلسه مربوط به نشست تخصصی قانون آمار آسیب‌های گذشته و رویکردهای آینده که توسط پژوهشکده آمار برگزار شده بود، ارائه نمودند.
- آقای دکتر محمدزاده گزارشی از سمینار آمار فضایی و کاربردهای آن که در تاریخ‌های ۳ و ۴ آبان‌ماه در دانشگاه شاهرود برگزار شده بود، ارائه نمودند.
- آقای دکتر محمدزاده گزارشی از جلسه کمیسیون پیشبرد ریاضیات ارائه دادند.

۴- آقای دکتر محمدزاده گزارشی از اولین جلسه کمیته تخصصی «طرح رتبه‌بندی متخصصان آمار» ارائه نمودند.

۵- با توجه اتمام دوره مسئولیت سردبیری و هیئت تحریریه مجله علوم آماری، آقای دکتر محمدزاده گزارشی از وضعیت حال و گذشته این مجله ارائه دادند. سپس با انجام رای‌گیری ایشان مجدداً در مسئولیت سردبیری این مجله ابقاء شدند.

آمار رسمی

زیر نظر دکتر زهرا رضایی قهرودی، عضو هیات علمی پژوهشگاه آمار

چرا معیار حداقل یک ساعت کار مناسب‌ترین تعریف برای سنجش شاغلین و مورد اجماع جهانی است؟

دکتر امیدعلی پارسا، رئیس مرکز آمار ایران

مقدمه

یکی از مهم‌ترین و جدی‌ترین انتقادات و چالش‌هایی که در دهه‌های اخیر در کشورهای مختلف از جمله در ایران درباره‌ی گردآوری، تحلیل و تفسیر آمارهای اشتغال و بیکاری مطرح شده مسئله‌ی انتخاب «معیار حداقل یک ساعت کار در هفته‌ی مرجع» به عنوان مرز تعیین شاغل (اعم از اشتغال ناقص و تمام‌وقت) و بیکار است. در مقابل، همواره الزام به مقایسه‌پذیری آمارهای کشورها و رعایت استانداردهای جهانی به عنوان پاسخ مطرح شده است. با وجود اهمیت بسیار زیاد تبعیت از استانداردهای جهانی، این پاسخ نتوانسته است برای عامه‌ی مردم، دست‌اندرکاران رسانه‌ها و حتی برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران قانع‌کننده باشد. به همین دلیل مرکز آمار ایران تصمیم گرفت به جای تأکید بر استدلال‌های خدشه‌ناپذیر بیان‌شده، تبیین مبانی تخصصی و فنی درباره‌ی دلایل اجماع جهانی روی تعریف شاغل و بیکار را به شرحی که در این مقاله می‌آید، ارائه نماید. این نوشتار با هدف رفع شبهات ناشی از تفسیر و نتیجه‌گیری‌های غلط ارائه شده است.

نکات اختصاصی طرح آمارگیری نیروی کار

«طرح آمارگیری نیروی کار» یکی از مهم‌ترین و حساس‌ترین طرح‌های آماری کشور است که بر اساس آخرین استانداردها، تعاریف و طبقه‌بندی‌های بین‌المللی در سال ۱۳۸۲ طراحی و در سال ۱۳۸۳ (دوران دولت هشتم) آزمایش و در بهار سال ۱۳۸۴ (ابتدای دولت نهم) عملیاتی و اجرا شده است و از آن زمان تاکنون (دولت‌های نهم، دهم، یازدهم و دوازدهم) با همان تعاریف و طبقه‌بندی‌ها و استانداردها در حال اجرا است. بر این اساس، بدیهی است که شائبه‌های سیاسی تغییرات در تعاریف و مبانی آن در مقاطع و دولت‌های خاص به هیچ‌وجه موضوعیت ندارد. در حال حاضر اکثر قریب به اتفاق تمامی کشورهای دنیا از همین تعاریف و طبقه‌بندی‌ها و استانداردهای طراحی، اجرا، استخراج و

انتشار استفاده می‌کنند و آمارهای به‌دست آمده قابلیت مقایسه‌ی بین‌المللی دارند. در آمارگیری نیروی کار جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر جامعه به دو گروه فعال و غیر فعال اقتصادی تقسیم‌بندی می‌شود که افراد فعال شامل شاغلان و بیکاران و افراد غیر فعال عمدتاً شامل بانوان خانه‌دار، محصلان که شاغل نیستند و افراد دارای درآمد بدون کار، مانند بازنشسته‌ها است. مباحث اشتغال و بیکاری، تعاریف و طبقه‌بندی‌ها و استانداردهای بین‌المللی مربوط به موضوعات مختلف آمار کار، از سال ۱۹۲۳ (بیش از ۹۰ سال پیش) در کنفرانس بین‌المللی متخصصین کار مورد بررسی قرار گرفته و به تصویب رسیده است. این کنفرانس هر ۵ سال یک‌بار تشکیل می‌شود و تاکنون ۱۹ بار برگزار شده است. استانداردهای فعلی طرح آمارگیری نیروی کار مربوط به قطعنامه‌ی کنفرانس سیزدهم در سال ۱۹۸۲ است که خود جایگزین قطعنامه‌های سال‌های ۱۹۵۴ و ۱۹۶۶ شده است. به عبارت دیگر متخصصین و مسئولین سنجش اشتغال و بیکاری دنیا، پس از ۳۰ سال کار علمی و مهم‌تر از آن ارزیابی تجربیات در زمینه‌ی آمارهای نیروی کار (و پس از طرح انتقادات و دیدگاه‌ها و نظراتی شبیه آن‌چه امروزه در کشور ما مطرح می‌شود) به صورت اجماع و نه اکثریت نسبی به قطعنامه سال ۱۹۸۲ رأی داده‌اند. بر همین اساس این دستاوردها امروزه در همه‌ی کشورها در حال استفاده است و کشور ما تقریباً ۲۲ سال پس از اجماع جهانی، طرح ویژگی‌های اشتغال و بیکاری سابق خود را با طرح جدید نیروی کار منطبق بر مفاهیم قطعنامه، جایگزین کرده است. لازم به ذکر است که این مصوبه در سال ۲۰۱۳ در فرایند بررسی مجدد نیز تأیید شد و تا کنون گزارشی از بازگشت به تعاریف و استانداردهای قبلی توسط هیچ‌یک از کشورهای دنیا گزارش نشده است. حال سؤال اینجاست، آیا عقل سلیم می‌پذیرد که این اجماع کم‌نظیر جهانی بعد از ۳۵ سال کار نظری و تجربی در عصر اطلاعات، فاقد بنیان و مبانی مستحکم علمی، فنی و اجرایی باشد؟ «طرح آمارگیری نیروی کار» دارای جنبه‌ها و اهداف متعدد اقتصادی و اجتماعی است و برای پاسخ‌گویی به سؤالات مشخصی در زمینه‌ی رفع نیازهای آماری کلان کشور در سطوح مختلف جغرافیایی اجرا می‌شود و نباید از آن انتظار پاسخگویی به همه‌ی نیازهای آماری سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان را داشت، نیازهایی که همگی واقعی و بسیار مهم هستند و باید با تدارک همه‌ی تمهیدات لازم در سطوح ملی، استانی و محلی و به ویژه طراحی و استقرار «نظام آمارهای ثبتی مبنا» در همه‌ی دستگاه‌های اجرایی، نسبت به تولید آنها اقدام شود. البته لازم به ذکر است که یکی از چالش‌هایی که معمولاً مراکز آماری دنیا با آن رو به رو هستند

عدم انطباق شاخص‌های آماری بازار کار با درک و احساس مردم از وضعیت جاری کشورشان است و این موضوع صرفاً به کشور ما بر نمی‌گردد.

جنبه‌های اقتصاد کلان اشتغال و بیکاری

اولین و فوری‌ترین نیاز سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان کلان اقتصادی، آگاهی از سطح و روند تغییرات حجم تولید کالاها و خدمات، حجم نهاده‌ی نیروی انسانی استفاده شده (نه تعداد نیروی انسانی) و نسبت اولی به دومی بوده که همان بهره‌وری نیروی کار است. ارزش واقعی (حجم) تولید کالاها و خدمات نهایی تولید شده طی یک سال یا همان GDP واقعی (تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت) با استفاده از سیستم حساب‌های ملی و مستقل از طرح‌آمارگیری نیروی کار تولید می‌شود. حجم نهاده‌ی نیروی کار استفاده شده (N) برابر با حاصل ضرب تعداد نیروی انسانی استفاده شده در همه‌ی رشته‌فعالیت‌های دخیل در فرایند محاسبه‌ی GDP کشور در متوسط زمان صرف شده توسط نهاده نیروی کار (سالانه، فصلی یا هفتگی) است. همچنین حجم نهاده نیروی کار استفاده شده را می‌توان از جمع ساده‌ی ساعات کار انجام شده توسط همه‌ی عوامل انسانی دخیل در فرایند تولید تمام کالاها و خدمات منظور شده در محاسبه GDP واقعی کشور به دست آورد. با محاسبه GDP واقعی و N به روش مذکور، شاخص بسیار مهم بهره‌وری نیروی انسانی کشور در سطوح ملی و استانی و رشته‌فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی محاسبه می‌شود. بدیهی است در این محاسبات، تحلیل مباحث و ملاحظات اجتماعی و رفاهی مطرح نیستند و عالمان تحلیل‌های کلان اقتصادی کشور با بررسی و تحلیل عمیق سطوح، روندها و گرایش‌های حاکم بر این متغیرهای کلان، به استنتاج‌ها و قضاوت‌های علمی دست یافته و عملکرد کلان اقتصاد کشور را چه در مقایسه با داخل کشور و چه در مقایسه‌های بین‌المللی ارزیابی می‌نمایند. با توجه به نیاز اجتناب‌ناپذیر اقتصاددانان حوزه‌ی اقتصاد کلان به «حجم نیروی کار استفاده شده در GDP واقعی کشور»، یکی از اصلی‌ترین اهداف «طرح‌آمارگیری نیروی کار» محاسبه و برآورد «حجم کار انجام شده» (صرف نظر از مسائل اجتماعی، معیشتی، اقتصادی و رفاه) در کل اقتصاد و سطوح مختلف جغرافیایی است. بنا بر این یکی از مهم‌ترین پرسش‌های «طرح‌آمارگیری نیروی کار» تعداد ساعات کار انجام شده توسط هر فرد در «هفته‌ی مرجع» است. این مقدار با محاسبه‌ی مجموع تعداد ساعات کار واقعی انجام شده توسط همه‌ی افراد فعال مندرج در فهرست نمونه (عدد صفر برای افراد مطلقاً بیکار یا غیر فعالان و عددی بین ۱ تا مجموع کار موظفی و اضافه‌کاری واقعی برای افراد شاغل) و تعمیم آن به

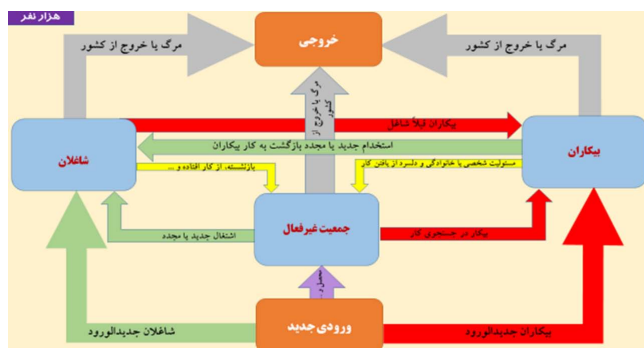
جامعه‌ی آماری، «حجم کار انجام شده برحسب ساعت کار» به دست می‌آید. بدیهی است که با تقسیم نتیجه بر عدد ۴۴ (ساعت کار استاندارد هفتگی قانون کار) به تعداد نفر-هفته نیروی کار استاندارد دست می‌یابیم. با اعمال وزن‌های هر یک از عناصر نمونه، نتیجه به جامعه‌ی آماری تعمیم داده می‌شود و برآورد تعداد کل شاغلین استاندارد کشور به دست می‌آید. بررسی و تکمیل اعداد و ارقام حاصل از «طرح‌آمارگیری نیروی کار» در همه‌ی سال‌های مورد بررسی در ایران و همچنین کشورهای دیگر نشان می‌دهد که در طول هفته‌ی مرجع آماری، نسبت «برآورد حجم کار انجام شده برحسب ساعت» در اقتصاد بر «تعداد شاغلین» (شامل افراد با هر میزان کار موظفی و اضافه‌کاری)، تقریباً برابر همان عدد استاندارد هفتگی قانون کار (یعنی ۴۴ ساعت کار در هفته) است. مفهوم دقیق و علمی آن این است که در طول هفته‌ی مرجع، متوسط میزان کار انجام شده توسط تمام شاغلین (صرف‌نظر از حجم کار انجام شده توسط هر یک از افراد) تقریباً برابر با همان میزان ساعت کار استاندارد قانون کار است. به عبارت دیگر کل شاغلین (اعم از نیروهای کار کم‌تر از تمام‌وقت یا نیروی کار تمام‌وقت یا بیش‌تر از تمام‌وقت و دارای اضافه‌کار)، به طور متوسط ۴۴ ساعت در هفته کار کرده‌اند و در واقع معادل شاغل تمام‌وقت کار می‌کنند. بدیهی است این نتیجه به هیچ‌وجه بدان معنی نیست که شاغلین همگی تمام‌وقت هستند و مراکز آماری افراد دارای اشتغال ناقص را تمام وقت حساب می‌نمایند. این موضوع در مثال مانند دانش‌آموزی است که اگر دارای معدل ۱۵ باشد، بدان معنی نیست که همه‌ی نمره‌های او ۱۵ است بلکه ممکن است که برخی نمرات بالای ۱۵، برخی کم‌تر از ۱۵ و برخی هم ۱۵ باشند. بنا بر این در شرایط فقدان داده‌های ثبتی‌مبنای قابل اعتماد و دارای پوشش کامل در این زمینه (که با توجه به درجه‌ی توسعه‌یافتگی کشور و واقعیت‌ها و روند موجود نظام اداری و آماری کشور و تجارب کشورهای پیشرو حداقل در میان‌مدت قابل حصول نیست)، اولین مسئله آن است که «چه زمانی» باید به مردم مراجعه کرد و از وضع فعالیت آن‌ها آگاه شد. بدون تردید، سرشماری در پایان هر سال نه معقول است و نه مقدور و به فرض محال انجام آن در پایان سال، مردم به هیچ‌وجه نمی‌توانند اطلاع دقیق و قابل اعتمادی از ساعات کار خود در طول سال ارائه دهند. بر این اساس، تنها راه موجود نمونه‌گیری است که در حال حاضر به صورت فصلی انجام می‌شود. در هر فصل نیز یک هفته‌ی مرجع در ماه میانی هر فصل انتخاب می‌شود تا خانوارهای موجود در فهرست نمونه بتوانند با دقت و سهولت به سؤالات پاسخ دهند. بدیهی است تعمیم نتایج یک هفته به فصل

دارای اضافه‌کار، کم بهره‌گیری از افراد دارای اشتغال ناقص زمانی را پوشش می‌دهد و به عبارت دیگر همه‌ی شاغلان، معادل نیروی تمام‌وقت، مطابق استاندارد قانون کار، به انجام کار مشغول هستند. نیم‌نگاهی به نتایج طرح آمارگیری نیروی کار در سال ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که تعداد ۲۲۵۸۸۰۵۳ نفر به اندازه‌ی کل حجم

و متعاقب آن تعمیم نتایج فصول به سال با کمک تکنیک‌های علم آمار صورت می‌گیرد. در برخی کشورها حتی به جای «یک هفته‌ی مرجع» از «یک روز مرجع» استفاده می‌کنند و نتایج را به فصل و سپس به سال تعمیم می‌دهند. بنا بر این اجرای طرح آمارگیری به صورت فصلی و آن هم انتخاب یک هفته‌ی مرجع در هر فصل و مراجعه به تقریباً یک درصد خانوارهای کشور در طول سال دارای مبانی خدشه‌ناپذیر علمی است.

پس از تعیین زمان مراجعه، دومین مسئله‌ای که باید تعیین شود «واحد سنجش حجم کار» است. این واحد سنجش (معیار) باید بتواند تمام انواع فعالیت‌ها (تمام‌وقت، نیمه‌وقت، موقت، اتفاقی رسمی و غیر رسمی، در برابر مزد و بدون دریافت مزد) مورد استفاده در GDP واقعی کشور را به هر مقدار، حتی یک ساعت پوشش دهد تا به برآورد قابل اعتمادی از عدد متناظر GDP واقعی کشور منتهی و داده‌های مورد نیاز برای برآورد و تحلیل روابط بین رشد اقتصادی و اشتغال و بیکاری و بهره‌وری فراهم شود. انتخاب هر واحد سنجش بزرگ‌تر از «یک ساعت کار در هفته» (مثلاً تعریف سابق آمارگیری اشتغال و بیکاری یعنی ۲ روز کار در هفته‌ی مرجع) منجر به برآورد غلط و غیر واقعی حجم کار انجام‌شده می‌شود و هر چه این معیار بزرگ‌تر باشد خطا نیز بیش‌تر شده و تحلیل رابطه‌ی بین رشد اقتصادی و اشتغال و ... قابلیت اعتماد کم‌تری خواهد داشت. بنا بر این انتخاب «حداقل انجام یک ساعت کار» در هفته به‌عنوان کف اشتغال برای برآورد هر چه دقیق‌تر حجم کار انجام‌شده در اقتصاد است.

به عبارت دیگر می‌توان گفت که اقتصاددانان حوزه‌ی اقتصاد کلان بیش از آن‌که به تعداد افراد شاغل نیاز داشته باشند به ارزیابی کل حجم کار انجام‌شده در اقتصاد علاقه‌مندند. دقیق‌ترین واحد سنجش «حجم کار انجام‌شده» بر حسب «نفر-ساعت» بوده و این واحد برای سنجش «شاغلین»، نفر است. با توجه به واقعیت آماری برابری تقریبی «حجم نیروی کار استاندارد استفاده‌شده» (معادل تعداد نیروی کار تمام‌وقت) با تعداد شاغلین (با حداقل یک ساعت میزان کار انجام‌شده) که پیش از این تبیین شده، در عمل از تعداد شاغلین به‌عنوان متغیر قابل اعتماد جایگزین «حجم کار انجام‌شده» استفاده می‌شود. بنا بر این استاندارد جهانی به هیچ‌وجه به این مفهوم نیست که افراد دارای اشتغال کم‌تر از تمام‌وقت، به صورت افراد تمام‌وقت در نظر گرفته می‌شوند و با لحاظ کردن آن‌ها به‌عنوان شاغل، بیش‌برآوردی از شاغلین به‌دست می‌آید. این امر به زبان ساده به این مفهوم است که از نظر اقتصادی، بسیاری از شاغلین مطابق ساعات قانون کار، کار می‌کنند و اضافه‌کار افراد

شکل ۱- تصویر کلان جریان نیروی کار

کار ۹۶۲۳۰۱۶۶۶ نفر-ساعت در هفته‌ی مرجع کار کرده‌اند که بر این اساس، متوسط حجم کار به مقدار ۴۲/۶ نفر-ساعت است. بررسی متوسط ۱۲ سال گذشته نشان می‌دهد که این مقادیر به طور متوسط به ترتیب ۲۱۰۸۸۲۵۴ نفر، ۱۱۳۱۴۸۰۲۵۵ نفر-ساعت و ۴۵/۱ نفر-ساعت است. همانگونه که ملاحظه می‌شود تفاوت چندانی بین «متوسط حجم کار تمام شاغلین» با حجم کار استاندارد قانون کار وجود ندارد، به ویژه در دوره‌ی زمانی بلند مدت ۱۲ ساله که تقریباً متوسط حجم کار انجام‌شده‌ی شاغلین، یک ساعت بیش‌تر از استاندارد قانون کار بوده و انحراف معیار آن نیز تنها ۱/۲ ساعت است. این برابری نشان می‌دهد که می‌توان از «تعداد کل شاغلین» به‌عنوان متغیر جایگزین «حجم کار انجام‌شده» استفاده کرد.

شایان ذکر است که با انجام طرح مطالعاتی تحت عنوان «بررسی خطاهای آماری آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران» با کمک مشاوران بین‌المللی، صحت سنجش و کیفیت نتایج طرح نیروی کار مورد ارزیابی و تأیید قرار گرفت. این مطالعه نشان می‌دهد که آمار اشتغال نیروی کار بر حسب نفر با آمار تولید ناخالص داخلی حاصل از محاسبات ملی سازگاری داشته و رشد اشتغال و رشد اقتصادی به طور سازگار و هماهنگ حرکت می‌کنند. به عبارتی دیگر عملکرد اقتصادی کشور که از طریق بررسی بازار کالاها و خدمات حاصل می‌شود با میزان برآورد اشتغال که از طریق بررسی بازار کار (عامل تولید) حاصل می‌شود هم‌خوانی دارد. بنا بر این در چرخه‌ی اقتصاد، آمارهای مربوط به این دو بازار عمده‌ی اقتصادی، مطابق با انتظارات نظریه‌های اقتصادی، یکدیگر را تأیید می‌کنند.

است و کاهش یا ثبات نرخ بیکاری با وجود کاهش نرخ مشارکت اقتصادی توفیق در بازار کار محسوب نمی‌شود. تعداد شاغلین از رابطه $E_t = P_t(f_t)(1 - u_t)$ محاسبه می‌شود که آن P_t جمعیت در سن کار در سال t ، E_t تعداد شاغلین در سال t ، $u_t = \frac{U_t}{E_t}$ نرخ بیکاری در سال t ، $f_t = \frac{E_t + U_t}{P_t}$ نرخ فعالیت در سال t ، U_t تعداد بیکاران در سال t است. رشد نسبی تعداد شاغلین در سال t عبارت خواهد بود از $g_{E_t} = \frac{E_t}{E_{t-1}}$. باید توجه داشت که رشد نسبی تعداد شاغلین، شاخصی است که همزمان با رشد نسبی جمعیت در سن کار و رشد نسبی نرخ مشارکت، رابطه‌ی مستقیم و با رشد نسبی نرخ بیکاری رابطه‌ی معکوس دارد. بنا بر این، این شاخص به تنهایی بخشی از تغییرات متغیرهای نرخ فعالیت و نرخ بیکاری را در برداشته و می‌تواند به عنوان معیار ارزیابی استفاده شود. لازم به توضیح است که مقدار عددی رشد متوسط سالانه‌ی این شاخص برای سال‌های قبل از انقلاب اسلامی (۱۳۳۵-۱۳۳۵) برابر ۲ درصد و برای سال‌های بعد از جنگ تحمیلی تا سال ۱۳۹۰ (دوره‌ی ۱۳۹۰-۱۳۶۵) برابر ۲/۵ درصد و برای سال ۱۳۹۵ برابر ۲/۸ درصد و برای متوسط ۹ ماهه‌ی سال ۱۳۹۶ نسبت به ۹ ماهه‌ی مشابه سال قبل برابر ۳/۶ درصد است. این در حالی است که نیاز کشور برای ایجاد بیش از یک میلیون شغل جدید در سال، رشد متوسط سالانه‌ی ۴ درصدی تعداد شاغلین است. بنا بر این روند ایجاد شغل جدید در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ نسبت به همه‌ی سال‌های قبل بهبود یافته است ولی نیاز کشور در سال‌های آتی متوسط نرخ رشد سالانه‌ی حداقل ۴ درصد است که مستلزم بهبود معنی‌دار فضای کسب و کار و سرمایه‌گذاری‌ها در تمام بخش‌ها و استان‌ها است. نکته‌ی مهم دیگر در نیروی کار کشور، وزن بسیار بالای پدیده‌ی موقتی و فصلی بودن شغل‌ها در کشور است. به گونه‌ای که به طور متوسط بیش از ۳۰ درصد بیکاران قبلاً شاغل، به دلیل این پدیده در سال ۱۳۹۵ تغییر وضعیت شغلی داده‌اند.

انواع مختلف اشتغال و بررسی نتایج «طرح آمارگیری نیروی کار سال ۱۳۹۵»

با توجه به واقعیت گریزناپذیر انواع مختلف اشتغال و قراردادهای کار و نوسانات نسبتاً زیاد بازار کالا و خدمات و به تبع آن بازار کار، تعیین معیار و مرز مشخصی برای تعیین وضعیت اشتغال و بیکاری افراد فعال اقتصادی، اهمیت بسیار حیاتی دارد. فرد فعال اقتصادی کسی است که طبق تعریف کار در تولید کالا و خدمات مشارکت داشته یا از قابلیت مشارکت برخوردار بوده و به منظور کسب درآمد، جویای کار است. بیکار، فرد فعالی است

بدیهی است انتخاب هر معیار دیگری به جز یک ساعت کار در هفته (مثلاً دو روز یا بیش از آن)، اولاً موجب کم‌برآوردی «حجم کار شده» و ثانیاً تناظر تولید ملی، اشتغال و در نتیجه محاسبات بهره‌وری را مخدوش می‌سازد. پیچیدگی‌ها و تنوع بسیار زیاد نیروی کار، مهارت‌ها، شرایط اقتصادی، طول مدت زمان کار و انواع قراردادها (کوتاه‌مدت، بلندمدت، موقتی، مودی، با مزد، بدون مزد، رسمی و غیر رسمی و...) به گونه‌ای است که همواره و به طور مستمر در طول سال، بخش بزرگی از نیروی کار در حال تغییر وضع فعالیت بین وضعیت‌های شاغل، بیکار و غیر فعال هستند (شکل ۱) و چه بسا حتی در مواردی، وضعیت فعالیت یک نفر چندین بار در طول سال تغییر نماید. شناخت و تحلیل و تفسیر بازار کار مستلزم بررسی یکپارچه‌ی همه‌ی متغیرهای دوازده‌گانه‌ی جریان و همچنین متغیرهای ذخیره یا موجودی جمعیت شاغل، غیر فعال و بیکار است. و رابطه‌ی زیر همواره بین متغیرهای جریان (Flow) و موجودی (Stock) وجود دارد:

$$Stock_t = Stock_{t-1} + (inflows_t - outflows_t)$$

می‌دانیم که جمعیت هر یک از ۳ متغیر جمعیت شاغل، غیر فعال و بیکار در هر لحظه از زمان توسط موجودی دوره‌ی قبل و با اضافه نمودن ۳ جریان ورودی طی دوره و کم کردن ۳ جریان خروجی طی دوره، تعیین می‌شوند. نتیجه این‌که ورود و خروج به بازار نیروی کار به گونه‌ای است که در نتیجه‌ی ساختار تحولات جمعیتی (ورودی‌های جدید) و سیاست‌های توسعه‌ی آموزش عالی (اشتغال به تحصیلات عالی، به تأخیر افتادن ورود به بازار کار توسط جوانان و منظور شدن موقت آن‌ها در جمعیت غیر فعال) و نوسانات واقعی و انتظاری بازار محصولات و به تبع آن بازار کار، به گونه‌ای است که جریان‌های نیروهای کار و در نتیجه تعداد شاغلین، غیر فعالان و بیکاران با نوسانات زیادی مواجه است و پیش‌بینی شاخص‌های بازار کار دشوار است. برای مثال، با توسعه‌ی بسیار زیاد آموزش عالی در حوزه‌ی تحصیلات تکمیلی در دهه‌ی ۸۰ و به تأخیر افتادن ورود به بازار کار توسط جوانان به ویژه بانوان، شاهد ورود گسترده‌ی آنها به بازار کار در سالیان اخیر بوده و در چند سال آینده نیز خواهیم بود. در واقع با وجود رشد تقریباً ثابت جمعیت طی ۵ سال گذشته و احتمالاً سال‌های آتی، بازار کار با نوسانات بسیار شدید ناشی از ورود و خروج نیروی کار مواجه بوده و خواهد بود. متغیر کلیدی رشد تعداد شاغلین، معیار مناسبی از میزان موفقیت یا عدم توفیق در ایجاد اشتغال و کاهش بیکاری است، نه صرف متغیر نرخ بیکاری. کاهش نرخ بیکاری یا حتی تعداد مطلق بیکاران، در صورت افزایش نرخ مشارکت اقتصادی نشانه‌ی توفیق سیاست‌ها

کار کرده‌اند و آماده‌ی کار بیشتر هستند.

۲-۱) افرادی که آماده‌ی کار بیشتر نیستند و سایر موارد.
 ۲) افراد دارای اشتغال تمام‌وقت یا اضافه کار: شاغلین هستند که به میزان استاندارد قانون کار یا بیشتر از آن کار می‌کنند.
 ۳) غایبین موقت: افراد با ترک موقت کار در هفته‌ی مرجع با داشتن پیوند رسمی شغلی، برای مزد و حقوق‌بگیران و تداوم کسب و کار برای خوداشتغالان، به‌عنوان غایبین موقت تلقی و شاغل محسوب می‌شوند.

از طرفی آمارها و شاخص‌های نیروی کار باید به‌تفکیک بیکار و شاغل، برای شاغلین به‌تفکیک افراد دارای اشتغال کم‌تر از تمام‌وقت، افراد دارای اشتغال تمام‌وقت یا اضافه و غایبین موقت، برای بیکاران به‌تفکیک جوانان، زنان و... ارائه شوند تا جای هیچ شبهه و تردید و تفسیر نادرستی باقی نماند.

نیم‌نگاهی به نتایج «طرح آمارگیری نیروی کار سال ۹۵» واقعیت‌های بسیار مهمی را نمایان می‌سازد که در زیر به برخی از آنها اشاره شده است:

کل جمعیت فعال اقتصادی کشور ۲۵۷۹۱۴۵۰ نفر، کل جمعیت مطلقاً بیکار کشور ۳۲۰۳۳۹۸ نفر (۱۲/۴ درصد کل جمعیت فعال) و کل جمعیت شاغل کشور ۲۲۵۸۸۰۵۳ نفر (۸۷/۶ درصد کل جمعیت فعال) است که طبق دسته‌بندی بیان شده، آمار مربوط به هر یک از بندها به شرح زیر است:
 ۱- افراد دارای اشتغال کم‌تر از تمام‌وقت: ۹۰۹۴۸۹۳ نفر (۴۰/۳ درصد از کل شاغلین).

۱-۱) افراد آماده‌ی کار بیشتر: ۲۷۱۳۹۰۴ نفر (تقریباً ۲۹/۸ درصد شاغلین کم‌تر از تمام‌وقت).
 ۱-۱-۱) افرادی که به دلایل غیر اقتصادی کم‌تر از تمام‌وقت کار کرده‌اند و آماده کار بیشتر هستند: ۲۳۳۵۴۷۸ نفر (جمعیت دارای اشتغال ناقص).

شایان ذکر است ۸۲۹۲۴۰ نفر از این افراد علاوه بر آمادگی، جویای کار بیشتر نیز هستند.

۲-۱) افرادی که آماده‌ی کار بیشتر نیستند و سایر موارد ۶۳۸۰۹۸۹ نفر (۷۰/۲ درصد شاغلین کم‌تر از تمام‌وقت).
 ۲- افراد دارای اشتغال تمام‌وقت و دارای شیفت اضافی و اضافه‌کار: ۱۲۴۲۱۵۲۴ نفر (۵۵ درصد از کل شاغلین).
 ۳- غایبین موقت: ۱۰۷۱۶۱۷ نفر (۴/۷ درصد از کل شاغلین).

۴- سایر اطلاعات آماری تکمیلی به شرح ذیل است:
 ۴-۱) تعداد شاغلین با کار کم‌تر از ۲ روز (کم‌تر از ۱۶ ساعت)

که آماده، جویای کار و فاقد کار است. فاقد کار به مفهوم آن است که نتوانسته است حتی یک ساعت هم کار کند. همچنین، افرادی که به دلیل آغاز به کار در آینده یا انتظار بازگشت به شغل قبلی، جویای کار نبوده ولی فاقد کار و آماده برای کار باشند هم بیکار محسوب می‌شوند. افرادی که کار پیدا می‌کنند تنوع بسیار زیادی دارند و ممکن است از یک ساعت تا یک روز یا دو روز و بیشتر از میزان استاندارد قانون کار (مثلاً در ایران ۴۴ ساعت در هفته) اضافه‌کاری داشته و حتی ۲ شیفت کاری و اضافه‌کاری شدید داشته باشند. شاغلین: تمام افراد ۱۰ ساله و بیشتر که در طول هفته‌ی مرجع، طبق تعریف کار، حداقل یک ساعت کار کرده و یا بنا به دلایلی به طور موقت کار را ترک کرده باشند، شاغل محسوب می‌شوند. ترک موقت کار در هفته‌ی مرجع با داشتن پیوند رسمی شغلی، برای مزد و حقوق‌بگیران و تداوم کسب و کار برای خوداشتغالان، به‌عنوان اشتغال محسوب می‌شود. افراد زیر نیز به لحاظ اهمیتی که در فعالیت اقتصادی کشور دارند، شاغل محسوب می‌شوند:

- افرادی که بدون دریافت مزد برای یکی از اعضای خانوار خود که با وی نسبت خویشاوندی دارند کار می‌کنند (کارکنان فامیلی بدون مزد).
- کارآموزانی که در دوره‌ی کارآموزی فعالیتی در ارتباط با فعالیت مؤسسه‌ی محل کارآموزی انجام می‌دهند، یعنی مستقیماً در تولید کالا یا خدمات سهم هستند و فعالیت آنها «کار» محسوب می‌شود.

- محصلانی که در هفته‌ی مرجع مطابق تعریف، کار کرده‌اند.
- تمام افرادی که در نیروهای مسلح به‌صورت کادر دائم یا موقت خدمت می‌کنند (نیروهای مسلح پرسنل کادر و سربازان، درجه‌داران، افسران وظیفه نیروهای نظامی و انتظامی).

صرف نظر از وضعیت رفاه اقتصادی و معیشت، شاغلان به ۳ دسته تقسیم می‌شوند:

۱) افراد دارای اشتغال کم‌تر از تمام‌وقت: تمام شاغلینی که در هفته‌ی مرجع کم‌تر از استاندارد قانون کار، کار می‌کنند که خود این افراد به ۲ دسته تقسیم می‌شوند.

۱-۱) افرادی که آماده‌ی کار بیشتر هستند.
 ۱-۱-۱) افرادی که به دلایل اقتصادی، کم‌تر از تمام‌وقت کار کرده‌اند و آماده‌ی کار بیشتر هستند (اشتغال ناقص).

شایان ذکر است که بخشی از جمعیت علاوه بر آمادگی، جویای کار بیشتر نیز هستند.

۲-۱-۱) افرادی که به دلایل غیر اقتصادی، کم‌تر از تمام‌وقت

مجموعه شاخص‌های نیروی کار آن است که از کل ۲۵۷۹۱۴۵۰ نفر جمعیت فعال کشور، تعداد ۳۳۹۸۰۳۲ نفر به طور مطلق بیکارند و ۲۳۳۵۴۷۸ نفر با اشتغال ناقص زمانی، به دنبال کار بیشتر هستند.

شکل ۲- مقایسه روند نرخ بیکاری تعریف جدید (بعد از سال ۱۳۸۳) و قدیم (قبل از سال ۱۳۸۴)

شایسته است تحلیل کامل همه ابعاد بازار کار و تعریف و تضمین ساز و کارهای بهبود فضای کسب و کار و افزایش سرمایه‌گذاری وجهی همت قرار گرفته و از تشکیک در مبانی مستحکم علمی و اجرایی طرح نیروی کار که مطابق استانداردهای جهانی است، اجتناب شود. آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران به گونه‌ای طراحی شده است که همه اطلاعات آماری مورد نیاز تحلیل بازار و برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری اقتصادی (نه معیشت شاغلین و بیکاران) را به شرح زیر فراهم می‌کند:

- ۱) ساختار سنی، جنسیتی، تحصیلات و توزیع استانی نیروی کار؛
- ۲) ساختار شاغلین بر حسب رشته‌فعالیت‌ها، مشاغل و وضع شغلی (تعیین کسب و کارها و مشاغل رو به طلوع)؛
- ۳) ساختار شاغلین بر حسب حجم کار انجام شده (پاره‌وقت، تمام‌وقت، تمام‌وقت دارای اضافه کار)؛
- ۴) علل اشتغال ناقص؛
- ۵) علل عدم تمایل به کار بیکاران مطلق؛
- ۶) علل عدم تمایل به افزایش حجم کار؛
- ۷) علل کار کمتر از حد معمول شاغلین؛
- ۸) علل جستجوی شغل دیگر توسط شاغلین؛
- ۹) علل ترک شغل بیکاران قبلاً شاغل؛
- ۱۰) علل عدم آمادگی برای شروع کار جدید؛
- ۱۱) علل عدم جستجوی کار توسط جمعیت غیر شاغل؛
- ۱۲) گروه‌های عمده فعالیت بیکاران قبلاً شاغل ((تعیین کسب و کارهای رو به افول)).

در هفته (تعریف قبل از سال ۱۳۸۴): ۱۴۷۳۸۷۹ نفر (۶/۵ درصد از کل شاغلین).

۱-۴) افرادی که آماده کار بیشتر هستند: ۵۵۸۹۲۲ نفر (۳۷/۹ درصد از شاغلین کمتر از ۱۶ ساعت کار)؛

• شایان ذکر است که ۱۸۴۶۲۵ نفر از کل جمعیت که فعال‌اند (تقریباً ۸/۰ درصد از جمعیت فعال اقتصادی) علاوه بر آمادگی، جویای کار بیشتر نیز هستند.

۲-۴) افرادی که آماده برای کار بیشتر نیستند و سایر موارد ۹۱۴۹۵۷ نفر (۶۲/۱ درصد از شاغلین کمتر از ۱۶ ساعت کار)

۲-۴) افراد دارای ساعت کار ۴۰-۴۴ ساعت: ۲۴۵۴۰۵۰ نفر (۱۰/۹ درصد از کل شاغلین).

۵- نرخ بیکاری جوانان

۱-۵) ۱۵-۲۴ ساله (استاندارد جهانی): ۲۹/۲ درصد؛

۲-۵) ۲۹-۱۵ ساله (تعریف سازمان ملی جوانان): ۲۵/۹ درصد.

نتایجی که از این آمارها به دست می‌آید، تقریباً ۱۲/۴ درصد از کل جمعیت فعال کشور مطلقاً بیکار هستند. تقریباً ۴۰/۳ درصد از شاغلین کشور کمتر از تمام‌وقت کار کرده‌اند و ۵۵ درصد شاغلین کشور یا تمام‌وقت هستند یا علاوه بر کار موظفی اضافه‌کاری هم می‌کنند. تعداد ۶۱۱۷۱۵۳ نفر از افراد کمتر از تمام‌وقت (معادل ۶۷/۲۵ درصد) به صورت ارادی به دنبال کار بیشتر نیستند. آیا می‌توان چنین افرادی را بیکار نامید؟ قطعاً خیر. از کل جمعیت شاغل به میزان کمتر از تمام‌وقت کشور، تعداد ۱۴۷۳۸۷۹ نفر کمتر از ۲ روز در هفته (تعریف سابق بیکار) کار کرده‌اند، که سهم آن‌ها از کل شاغلین کشور برابر ۶/۵ درصد است. تنها تعداد ۱۸۴۶۲۴ نفر (۸/۰ درصد کل جمعیت فعال) علاوه بر آمادگی برای کار بیشتر جویای کار بوده‌اند و بقیه تمایلی به کار بیشتر نداشته‌اند. بنا بر این اگر به تعریف سابق برگردیم نرخ بیکاری کشور تقریباً ۱ درصد افزایش می‌یابد (شکل ۲).

بنا بر این بازگشت به تعریف سابق، تفاوت معنی‌داری در شاخص‌های بازار کار ایجاد نمی‌کند، به علاوه اینکه اعداد متناظر سال‌های قبل هم متناسب با همین میزان ناچیز تغییر می‌نمایند و در مجموع شاخص‌های مهم و اصلی بازار کار و در نتیجه روند تغییرات نرخ بیکاری به عنوان یکی از نماگرهای بسیار مهم عملکرد اقتصاد کلان تقریباً هیچ تغییری نخواهد کرد. بررسی تجارب کشورهای دیگر نیز نشان می‌دهد که اثر ضابطه‌ی یک ساعت کار بر نرخ بیکاری در سایر کشورها کمتر از ۱/۵ درصد و در کشورهای در حال توسعه، کمتر از یک درصد بوده است. تفسیر صحیح

برخی از مسئله‌های مدرسه و دانشگاه

دکتر مسعود آیین‌نژاد، استاد گروه ریاضی دانشگاه زنجان

اشاره.

نامه‌های انجمن ریاضی ایران و انجمن آمار ایران در حمایت از حذف آزمون‌های سمپاد که چند وقتی یکی از موضوع‌های مطرح و مورد توجه جامعه در حوزه آموزش و مدرسه بود و واکنش‌های متنوعی را برانگیخت، مناسب بجا و موهپی را برای بازخوانی برخی از مسئله‌های بی‌شمار مدرسه و دانشگاه فراهم می‌آورد، مسئله‌هایی که برای ما به عنوان یکی از ذینفعان و طرفین اصلی بحث و شاید دعوا بسیار مهم هستند! آرمان مشترک دو نهاد مدرسه و دانشگاه برای تربیت نیروی انسانی و آموزش و ترویج تجربه تاریخی و دانش روز برای زندگی عصری و همزیستی بهتر نسلی، محور همسویی‌های مشترکی بین مدرسه و دانشگاه است که مسئله‌ها و مصالح مشترک فراوانی می‌آفریند و این خود یکی از موجبات بازاندیشی‌ها و بازخوانی‌های نقادانه مکرری از جانب این هر دو است و یکی از مأموریت‌های این نوشته. یادآوری برخی از پرسش‌ها و انتقادهایی که گاه‌به‌گاهی خطاب به هر یک از این دو نهاد مطرح می‌شود و دفاع از حقوق و جایگاه شایسته و بایسته آن‌ها در عین رقابت و تعاون توأمان، با رعایت استقلال دامنه فعالیت‌های عرفی و تخصصی هر یک، از دیگر ابواب مورد توجه اجمالی و گذرای این یادداشت هستند.

مدخل.

اگر گرفتار و مُعطل پیچ و خم‌ها و گردنه‌های صعب العبور «راه نرفته توسعه» هستیم و در خیلی از مواضع و امور، تدبیرهای نافذ و مؤثر، اندیشه ورزی‌های کافی و وافی و نیروهای انسانی دانا و کارآمدی نداریم و پُر از خطا و اشتباه هستیم، به یادمان باشد و به دیگران هم بگوییم که همه تقصیرها بر گردن مدرسه و دانشگاه نیست! اگر منابع و عقبه‌های مادی و معنوی خود را فرسوده و مضمحل می‌کنیم، سرمایه‌های اجتماعی خود را ضعیف یا تخریب می‌کنیم، نیروهای انسانی خود را دلسرد و سرخورده یا مجبور به عزلت و گوشه‌گیری می‌کنیم بسیاری را نیز رانده و آواره مهاجرت‌های اجباری و کار و اقامت در دیار غربت می‌کنیم به یادمان باشد و به دیگران هم بگوییم که همه تقصیرها بر گردن مدرسه و دانشگاه نیست! اگر

به بیراهه و کژراهه می‌رویم، گاهی در سمت و سویی که بن بست یا پرتگاه است می‌رانیم و بر تداوم و تکرار پی‌دپی آن سماجت و حتی تعصب و لجابت به خرج می‌دهیم، با کندی و استهلاک و فرسایش بسیار طی طریق می‌کنیم، آورده‌هایی متناسب با هزینه‌ها بر روی میز زندگی نسل‌ها و سرنوشت و تاریخ‌مان نمی‌گذاریم و برای هیچ یک از ناکامی‌ها و شکست‌های خُرد و کلان خود، نه پاسخ، نه فرصت نقد، نه مجال پرسش و نه حق تأمل و تردیدی باقی نمی‌گذاریم، به یادمان باشد و به دیگران هم بگوییم که همه تقصیرها بر گردن مدرسه و دانشگاه نیست!

آستانه.

البته از سر کوتاهی دیوار و برای خالی نبودن عریضه، خیلی‌ها از چپ و راست بر گردن این دو مظلوم بینوا و بویژه دانشگاه می‌کوبند و گاهی دشنامشان می‌دهند و علت العلل همه ناکامی‌های کشور را در انحراف و نارکارآمدی مدرسه و دانشگاه می‌دانند و می‌گویند که اگر این دو کانون، و بویژه دانشگاه کارآمد و صالح می‌بودند یا بشوند همه چیزمان برقرار و آباد و شکوفا می‌بود یا می‌شود! فرافکنی‌ها البته اغلب ساده و آسانند و مسئولیت آور نیستند، تاریخ هم به وقت مقدر خود به داوری خواهد نشست، اما اکنون و در مقابل، مدرسه و دانشگاه نیز پاسخ‌ها، گلیه‌ها و شکوه‌های نقادانه خود را دارند.

در یک نگاه اجمالی.

۱. درست است که «دانشگاه» از مهم‌ترین پایانه‌های تربیت و توسعه نیروی انسانی برای تخصص در علوم نظری و کاربردی مورد نیاز کشور است با وجود این و به رغم آراء برخی، مسئولیت تأمین این هدف تنها برعهده دانشگاه نیست. بخش ناگفته در آنچه ضعف‌ها و تقصیرهای دانشگاه نامیده می‌شود سهم و نقش «مدرسه» و از آن مهم‌تر و بنیادی‌تر سهم و نقش «فرهنگ و شرایط عینی جامعه» بر کیفیت نهایی محصول است. عادت‌های یادگیری، شیوه‌ها و چند و چون ۱۲ سال آموزش عمومی مدرسه در زمینه‌ای از جان مایه باورها، سنت‌ها، امیدها و راه‌های ممکن و در مسیر، بخش مهمی از شخصیت و ماهیت وجودی و کارکردی دانش‌آموختگان دانشگاهی را می‌سازند و در هر حال، آلیاژهای ساخته و پرداخته این کوره‌ها، به صرف گذر از دالان دانشگاه، ظرف و زیوری از جنس و نوع دیگر

۵. شرح آماری آنچه رُخ داده، آسان است: تعداد مراکز آموزش عالی در یک فاصله آمارگیری ۴۰ ساله از ۲۲۳ واحد در سال ۱۳۵۵ به ۲۸۰۰ واحد در سال ۱۳۹۵ رسیده است، بیش از ۱۲ برابر. جمعیت دانشجویی کشور از ۱۷۰ هزار نفر در سال ۱۳۵۵ به چهارونیم میلیون نفر در سال ۱۳۹۵ رسیده است، بیش از ۲۵ برابر. در این فاصله جمعیت کشور تقریباً دو و نیم برابر و «درآمد سرانه ملی» یعنی شاخص اصلی ثروت ملی و برخورداری اجتماعی در حدود ۳۰ درصد کاهش داشته است! گسترش انفجاری آموزش عالی رتبه توسعه نیروی انسانی ایران را نیز چندان ارتقا نداده است. در سال ۱۳۹۵، از نظر شاخص‌های توسعه انسانی، ایران در جایگاه ۶۹-ام جهان و جایگاه ۸-ام خاورمیانه بوده است. بی‌ارتباطی توسعه آموزش عالی با رشد فرصت‌های اشتغال و بازار کار نیز نکته بسیار مهمی است که تجربه‌های عرفی و داده‌های آماری مستند بسیار دارد. این یعنی سرمایه دولتی و خصوصی بسیار زیادی در آموزش عالی کشور خرج می‌شود تا کارشناسان و متخصصینی تربیت شوند که اکثر آن‌ها قرار است یا بیکار بمانند و سرخورده و منزوی شوند یا به کار بی‌ربطی با آموزش و تخصصشان بپردازند و یا به دنبال منفذی برای گریز و مهاجرت بگردند؟! ناگفته نماند که در گیر و گرفتاری مخمسه‌های بزرگ موجود، چاره‌ساری این دردها ساده و آسان نیستند.

۶. در مجموع، همه این‌ها یعنی گسترش عنان گسیخته آموزش عالی و به تبع آن افزایش ناگهانی و بی‌ضابطه جمعیت دانش‌آموختگان دانشگاهی در سمت و سوی توسعه و هدفگذاری‌های اقتصادی اجتماعی کشور نبوده و نیست و شگفت آنکه امروز همین گسترش بی‌منطق با هزینه‌ها و تعهدات متنوع مادی و معنوی مترتب بر آن خود یکی از موانع جدی توسعه کشور است و با وجود این، چون چاره‌اندیشی دیگری موجود نیست همان رویه و روال با قوت و حدت در حال تداوم و تأکید هستند.

۷. یکی از ده‌ها پیامد ناگوار و ماندگار این گسترش هدف‌گریز و این‌الوقت آن است که دانشگاه بیش از پیش از یک موقعیت خاص نخبه‌گرا به یک موقعیت توده‌وار دم دستی و سرکوپه‌ای تقلیل یافت تا خلاق معصوم و امانده از کار و پیشه و معاش، برای تسکین همه معطلی‌ها و ناکامی‌های نسلی و اجتماعی خود، یک چند صباحی هم در پی مدرکی

نمی‌شوند! این اشاره به هیچ‌وجه از سر نوعی مقصریابی یا مسئولیت‌زدایی نیست، برای نشان دادن ضعف نگاه کم‌قدردان موجود درباره نقش و موقعیت بسیار مؤثر مدرسه و برخی از دیگر فرصت‌ها و میدان‌ها در شکل‌دهی احوال جوانان امروز و آینده کشور است. از اینرو در پاسخ به همه انواع انتقادهای تند و تیزی که خطاب به دانشگاه مطرح می‌شوند، بازخوانی و تشریح برخی از آنچه در پیرامون می‌گذرد فرصت و جهت‌گیری مقتنمی است!

۲. «مدرک گرایی» به معنی تقاضای وسیع و عمومی برای مدارک هر چه بالاتر دانشگاهی در هیئت یک بیماری قدیمی، ریشه‌دار، مزمن و فراگیر در کشور ما که در دو دهه اخیر به شکل عجیب و بی‌سابقه‌ای ملتهب، متورم و تهاجمی شده موجب گشته است تا جایگاه فرهنگ ساز، نقش آفرین و آینده‌ساز «نهاد مدرسه» و نهادهای فرهنگی تربیتی دیگر در تربیت و توسعه نیروی انسانی مورد نیاز کشور در پشت پرده انتقادهای بجا و نابجا از ضعف‌ها، کوتاهی‌ها و ناکارآمدی‌های دانشگاه به خوبی و روشنی دیده نشود. یکی از عوامل مهم و مؤثر مدرک گرایی، فراخوانی موكد و وسیع «دانش‌آموختگان مدرسه» به سوی «دانشگاه» در جستجوی آرمان مبالغه‌آمیزی چون «تمام دروازه‌های آینده» است.

۳. ممکن است تصور شود که اقبال ورود به دانشگاه کاملاً اختیاریست و کسی را به زور به دانشگاه نمی‌برند، جوانان خود از سر علم‌جویی و عشق به مراتب عالی دانش، راه دانشگاه را بر می‌گزینند. بعلاوه افزایش سطح تحصیلات عالی یکی از عوامل ارتقاء زمینه‌های فرهنگ و دانش در جامعه است از این رو این تمایل و علاقه عمومی، شایسته تشویق و حمایت همه جانبه و در عین حال یک فرصت برای رشد و توسعه است.

۴. البته این تصور درستی نیست چرا که موج و تقلای وسیع چند دهه اخیر و بویژه دهه کنونی برای ورود به دانشگاه، تنها چاره و واکنش ممکن و لاجرم به فقدان فرصت‌های کار و اشتغال است. در چنین شرایطی، دانشگاه، در نقش یک مفر یا گریزگاه نسلی چاره‌ناپذیر به هر شکل مقدوری (متعارف و نامتعارف) با سرعت شگفت‌انگیزی گسترش می‌یابد تا گنجایش چنین فراخوانی و در واقع رانش نسلی بزرگی را داشته باشد.

هم با همکاری بخش‌های متقاضی نیروی کار دانشگاهی و رقابت‌ها و تلاش‌های فردی دانش‌آموختگان مرتفع می‌شود. به این ترتیب است که کارکرد مؤثر این دو نهاد در رشد و توسعه نیروی انسانی مولد و مؤثر در توسعه کشور محسوس و رصدپذیر خواهد بود.

۱۰. در هیچ کجای دنیای توسعه یافته، گسترش و عمومیت بخشی به آموزش دانشگاهی و در واقع «گسترش آموزش عالی» برای «توسعه دانش و فرهنگ عمومی» انجام نمی‌گیرد چرا که تأمین این نیاز، از دل دیگر سازوکارهای پوشش اجتماعی فرهنگی جامعه در دسترس‌تر، کم هزینه‌تر و پربازده‌تر خواهد بود و اصولاً هم هدفگذاری اصلی و برنامه‌ریزی شده آموزش عالی برای چنین کارکردی نیست و نباید چنین کارکرد و انتظاری را تلقین و تبلیغ کرد و از مسئولیت گسترده و متنوع دیگر بخش‌های کانونی و حتی تخصصی جامعه مانند خانواده‌ها، رسانه‌ها، انجمن‌های علمی، نهادهای مذهبی و مراکز مستقل فرهنگی، ورزشی و تفریحی در «چرخه اعتلای علم و فرهنگ» غفلت کرد و سهم و نقششان را در سرنوشت فردی و جمعی آحاد جامعه اندک شمرد. از مدرسه و دانشگاه به اندازه تاب و توان و میدان و عرصه تحرک و قوت و اقتدارشان باید انتظار داشت.

هدفگذاری‌ها، هدف‌گزینی‌ها.

۱. «سند تحول بنیادین آموزش و پرورش» آخرین و عالی‌ترین سند بالا دستی و راهبردی آموزش و پرورش است که در مهرماه ۱۳۹۰ به تصویب شورای انقلاب فرهنگی رسید و از قرار، باید از آن تاریخ، محور راهنما و راهبر تحولات و فعالیت‌های این نهاد باشد. با آنکه نام این سند «تحول بنیادین» است اما پس از تصویب و اعلام پیر آب و تاب آن به دست وزیر دولت تحولی دهم عملاً هیچ نشانه و خبری از تغییرات تحولی مدعایی جز جابجایی سنی نه چندان موجهی در ترتیب تحصیل دانش‌آموزان رخ نداده است. در این «سند» ۱۲ سال آموزش عمومی به چهار دوره سه ساله تقسیم شده است (دوره اول، دوم، سوم و چهارم!). با این تقسیم‌بندی، هم اکنون دوره ابتدایی شامل دو دوره اول و دوم، دوره سوم یا دوره اول متوسطه شامل دانش‌آموزان سال‌های هفتم، هشتم و نهم و دوره چهارم یا دوره دوم متوسطه شامل دانش‌آموزان سال‌های دهم، یازدهم و

بدوند تا شاید تسلاپی حاصل شود یا شاید که خدا خواست و از این ستون به آن ستون، فرجی حاصل شد! از این رو در این گردونه کم بهره یا بی‌بهره، از استاد و دانشجو، خیلی‌ها معطل و حتی ول‌معطل‌اند!

۸. هنجار تقاضای تحصیلات دانشگاهی یا ورود به دانشگاه در کشورهای توسعه یافته چیزی کمتر از ۵۰ درصد جمعیت دانش‌آموختگان مدرسه است. این یعنی بیش از ۵۰ درصد دانش‌آموختگانی که ۱۲ سال تحصیلات عمومی را به پایان می‌برند یا به طور مستقیم یا پس از یک آموزش کوتاه مدت حرفه‌ای، جذب بازار کار و اشتغال می‌شوند و ادامه تحصیل مابقی این جمعیت هم در دانشگاه صرفاً برای آمادگی در حرفه تخصصی هدفگذاری شده‌ای با رعایت تمام حسابگری‌های مادی و زمانی معقول و متعارف رخ می‌دهد. هم اکنون الگوی جمعیتی تقاضای ورود به دانشگاه در جامعه ما تقاضای اکثریت مطلق دانش‌آموختگان مدرسه است آنقدر که درصد پوشش کنونی آموزش عالی ما برای سنین ۱۸ تا ۲۵ سال حتی بیش از کشور توسعه یافته‌ای چون آلمان است. واقعیت آنست که بسیاری از دانش‌آموختگان معصوم مدرسه، واقعا هیچ انگیزه و علاقه‌ای برای ادامه تحصیلات دانشگاهی و تکمیلی بعد از آن ندارند و این یکی از حقوق انسانی هر فرد است. برای این دسته، مدرسه غایت دوره آموزش رسمی است و از قضا این انتظار، کاملاً همسوی روند توسعه کشور هم هست و مدرسه برای چنین تفسیر و انتظار ارزنده‌ای از خود باید برنامه‌ریزی و مدیریت شود نه چنانچه اکنون است صرفاً آمادگایی برای ورود به دانشگاه باشد.

۹. با این اوصاف، یک مقدمه ضروری برای اصلاح هدفگذاری و بهبود بهره‌وری ظرفیت‌های تربیتی و تعلیمی مدرسه وقتی است که اقتصاد ملی شادابی و نشاط جذب لاقط نیمه از جمعیت دانش‌آموختگان مدرسه را برای هر سال داشته باشد تا به طور متقابل، مدرسه هم، خود را مطابق نیازهای چنین فرصت‌های کار و اشتغالی بازتعریف و اصلاح و آماده سازد و دانشگاه رفتن، تمام آرمان آموزش مدرسه‌ای نشود. یک ماحصل تحقق این امید و انتظار، توزیع طبیعی و از سر علاقه و استعداد دانشجویان در رشته‌های دانشگاهی است آنچه که هم اکنون دچار هزاران آفت و آسیب بی‌درمان است. در چنین صورتی ضعف مهارت آموزی در دانشگاه

بیاموزند، تاریخ و فرهنگ عمومی جامعه خود و جهان را بشناسند، با مبانی علمی، شناختی و ارتباطی دنیای امروز و از جمله ریاضیات به عنوان مبنای حسابداری و اندیشه تحلیلی آشنا شوند، ذوقیات و استعدادهای خود را جدی بگیرند و با اعتماد به نفس چنین آموخته‌هایی آماده ورود به صحنه‌های واقعی زندگی و مسئولیت‌پذیری گردند.

۵. ماحصل آنکه بعد از تحمیل آن همه انتظارات بی‌پشتوانه به نظام آموزش عمومی، آن همه شعار، آن همه فلسفه‌بافی و آن همه انشا نویسی، معنا پردازی و واژه نویسی، هم اکنون روزگار و احوال آموزش و پرورش ما چندان خوب و خوش و سالم نیست! یک پرده این ناخوش احوالی التهاب و نابسامانی آموزشی وسیعی است که گسترش بی‌رویه مدارس و آزمون‌های سمپاد و بیزینس آزمون‌های ورودی اغلب مدرسه‌ها در متن آموزش عمومی افکنده و دانش آموزان و خانواده‌ها را در فشار و اضطراب مستمر قرار داده است. یک پرده این ناخوش احوالی جولان وسیع آموزش کنکور محور در عرصه آموزش عمومی و هدفگذاری‌های آموزشی متناسب با آن به علاوه تبلیغات غالب صدا و سیما در سمت و سوی همراهی با آن است. یک پرده این ناخوش احوالی نابسامانی گسترش مدارس غیرانتفاعی، فقر عدالت آموزشی و کمبود شدید در پشتیبانی‌های مورد نیاز آموزش عمومی رایگان است که از جمله حقوق اساسی آحاد ملت به استناد قانون اساسی است. یک پرده این ناخوش احوالی به رغم تصور، همین تأسیس دانشگاه فرهنگیان و تنشی است که تلاقی هدفگذاری‌های غیر منتظر این دانشگاه و دانشگاه‌های سراسری برای تربیت نیروی متخصص در زمینه کارشناسی علوم پایه پیش آورده است. یک پرده این ناخوش احوالی کشیدن ناعادلانه و حتی ظالمانه دیوار استخدامی به دور آموزش و پرورش و انحصار آن به صرف تعلق به دانش‌آموختگان دانشگاه فرهنگیان است و در نهایت، یک پرده دیگر این ناخوش احوالی ناخرسندی وسیع فرهنگیان از جایگاه و ارزش حضور خود در تمام سلسله مراتب این موقعیت مهم توسعه گراست.

۶. واقعیت آن است که در اغلب کشورهای دنیا، تنها بخشی که دولت حریم اقتدار خود را به تمامی حفظ کرده و به قوت حاضر است آموزش عمومی رایگان است. دامنه فعالیت بخش خصوصی در عرصه آموزش عمومی این کشورها بویژه

دوازهم است. این یعنی دانش‌آموز سال ششمی که پیش از این به دوره راهنمایی می‌رفت به ابتدایی می‌رود و فاصله سنی پوشش این دوره را زیاد و آسیب بخش می‌کند و دانش آموزان سال نهمی که پیشتر در دبیرستان بود به مقطع سوم یا راهنمایی می‌رود، همین!

۲. در این سند «مدرسه» به عنوان «جلوه‌ای از تحقق مراتب حیات طیب» و «تعلیم و تربیت» محملی برای «تحقق حیات طیب» جامعه عدل جهانی و تمدن اسلامی ایرانی» هدف‌گذاری شده است. مأموریت دوازده سال آموزش عمومی، بنا بر راهبردهای این سند «تربیت انسانی موحد، مؤمن و معتقد به معاد و آشنا و متعهد به مسئولیت‌ها و وظایف در برابر خدا، خود، دیگران و طبیعت، حقیقت‌جو و عاقل، عدالت خواه و صلح جو، ظلم ستیز، جهادگر، شجاع و ایثارگر و وطن دوست، مهرورز، جمع‌گرا و جهانی اندیش، ولایت مدار و منتظر و تلاشگر در جهت تحقق حکومت عدل جهانی، با اراده و امیدوار، خودباور و دارای عزت نفس، امانتدار، دانا و توانا، پاکدامن و با حیا، انتخابگر و آزاد منش، متخلق به اخلاق اسلامی، خلاق و کارآفرین و مقتصد و ماهر، سالم و بانشاط، قانون مدار و نظم پذیر و آماده ورود به زندگی شایسته فردی، خانوادگی و اجتماعی بر اساس نظام معیار اسلامی» است.

۳. واقعیت آن است که به رغم این ادبیات کلی، آسمانی، پر زرق و برق و البته آرمانی-ایدئولوژیک، این «سند» فاقد آسیب شناسی‌های دقیق و روشن و ملموس، راهبری‌های زمینی و زمانی معین و هدفگذاری‌های تحقق‌پذیر و سنجش‌گرانه امروزی و این عصری با دستور کارهایی عملیاتی و پاسخ‌گوست.

۴. واقعیت آنست که مدرسه در شرایط امروزی ما نقش خلاق و مؤثری در چرخه رونق بخشی به زندگی، فرهنگ و اقتصاد ندارد چرا که محتوای آموزش‌های مدرسه‌ای، مبنا و محور یادگیری مهارت‌های زندگی و دانستنی‌های مورد نیاز تعاملات اجتماعی امروز نیست. مدرسه یک نهاد فراگیر فرهنگی تربیتی برای انتقال فرهنگ به نسل‌های نو و آموزش پیش نیازهای علمی، فن آوری و اجتماعی مورد نیاز زندگی عرفی و عصری به قدر فرصت و تناسب‌های خود است. دانش‌آموختگان مدرسه پس از ۱۲ سال آموزش رسمی باید آداب شهروندی و حقوق فردی و اجتماعی را

کشورها، بیش از آنکه دولت سرمایه‌گذاری مستقیم و وسیعی در آموزش عالی داشته باشد، به پشتیبانی‌ها و حمایت‌های قانونی می‌پردازد. در ایران به رغم کاستی‌های شدیدی که در زمینه آموزش و پرورش عمومی و رایگان و دامنه و عیار عدالت و پوشش آن وجود دارد هزینه‌ها و حمایت‌های وسیعی در بخش آموزش عالی می‌شود حال آنکه بهره‌وری چندانی برای توسعه کشور ندارد و تناسب‌های نابجای آن نیازمند تجدیدنظر جدی و مؤثر است.

اخبار مراسم روز ملی آمار و برنامه‌ریزی، اول آبان ۹۶

پیام رئیس انجمن آمار ایران به مناسبت روز ملی آمار و برنامه‌ریزی جامعه آماری کشور بیستمین سال بزرگداشت «روز ملی آمار و برنامه‌ریزی» را گرامی می‌دارد. فرا رسیدن این روز را به استادان، دانشجویان، کارشناسان، مدیران، معلمان، پیش‌کسوتان و علاقمندان رشته آمار و به همه آنان که از آمار به نیکی استفاده و در راه رشد و اعتلای فرهنگ آماری کوشش می‌کنند، تبریک و شادباش می‌گویم. واضح و مبهره است که انتخاب چنین روزی در ماه آبان، که به گزارش مرکز آمار ایران کمترین مهاجرت ایرانیان در آن صورت می‌گیرد و مناسب‌ترین زمان برای سرشماری است، همزمان با برگزاری مراسم ویژه در این روز، می‌تواند در گسترش فرهنگ آماری و افزایش سطح آگاهی جامعه از نقش و تاثیر علم آمار در برنامه‌ریزی‌ها بسیار موثر باشد. جا دارد از تمامی افرادی که در طول سالیان گذشته با برگزاری گردهمایی‌ها و نشست‌های خاص، برای گرامی‌داشت این روز و عمومی‌سازی علم آمار تلاش نموده‌اند، صمیمانه سپاسگزاری نمایم. یاد و خاطره نخستین بنیان‌گذاران آمار در ایران و زنده‌یادان دکتر علی عمیدی و دکتر ناصر رضا ارقامی را در این روز فرخنده گرامی می‌داریم و به روح و روان آنان درود می‌فرستیم. تاکید فراوان دولتمردان بر اهمیت آمار در برنامه‌ریزی کلان فردای کشور و استفاده از آمار اطمینان‌بخش در تصمیم‌گیری‌های درست به عنوان پیش نیاز توسعه ملی، که هر ساله در این ایام زینت بخش رسانه‌های گروهی و روزنامه‌هاست، هر چند بسیار امید بخش بنظر می‌رسد اما تجربه این سال‌ها، شوربختانه حاکی از آن است که برای گروهی آمار و داده‌های آماری وسیله سیاست بازی‌هاست و نه سیاست‌گذاری‌ها! شایسته است هر یک از ما روز آمار و برنامه‌ریزی را در دانشگاه، محیط کار و هر جا

در کشورهای توسعه یافته کمتر از ده درصد است حال آنکه بنابر آخرین آمارها بیش از ۱۱ درصد آموزش عمومی کشور ما با جمعیتی بالغ بر یک میلیون و دویست هزار نفر (که گاهی تا دو میلیون نفر هم برآورد می‌شود) در ذیل بخش خصوصی آموزش مدرسه‌ای آلوده به آفت‌ها و آسیب‌های بسیار مالی و آموزشی قرار دارد آنهم در کشوری با سرانه درآمد ملی به نسبت فقیری. حال اگر استیلا و میدان داری مؤسسات کنکوری را در شکل‌دهی و حتی رهبری فضای آموزش عمومی کشور جدی بگیریم که خیلی هم جدیدست باید گفت که غالب آموزش عمومی ما در دست بخش خصوصی متأثر از کنکور با مطامع مالی، آموزشی، تربیتی و حتی القانات مدیریتی ویژه خود است.

۷. سهم «فصل آموزش عالی» در لایحه بودجه ۱۳۹۷ (جدول شماره ۶) در حدود ۶ برابر سهم «فصل آموزش و پرورش عمومی» است، حال آنکه در اغلب کشورهای دنیا تمرکز دولت‌ها عمدتاً معطوف به آموزش و پرورش عمومی و رایگان است. نسبت بودجه آموزش و پرورش هم در کشورهای مختلف متفاوت است و در حالی که در ایران این بودجه کمتر از ۸ درصد بودجه عمومی دولت است این سهم در کشورهای توسعه یافته و حتی در حال توسعه حتی تا ۲۰ درصد بودجه نیز می‌رسد. بودجه سرانه مدارس هم در کشور ما بسیار اندک است و جالب است که بودجه دانشگاه تهران با زیر مجموعه‌هایش (حدود ۶۰۰ میلیارد تومان) به تنهایی بیش از بودجه تعلق گرفته برای سرانه تمام مدارس دولتی کشور با بیش از دوازده و نیم میلیون دانش‌آموز است. برای همین در مناطقی که اولیا چندان نمی‌توانند در تأمین هزینه‌های جاری به مدرسه کمک کنند وضعیت بسیار اسفناک است. این را مقایسه کنید با بودجه‌ای که فقط در بخش دولتی آموزش عالی خرج می‌شود یعنی عدم رعایت حقوق آموزش عمومی و پرداخت نامتناسب به حوزه آموزش عالی. این یعنی ما به اندازه کافی برای بهبود شاخص‌های آموزش عمومی رایگان هزینه نمی‌کنیم و نگران پی‌آمدهای ناگوار آن نیستیم.

۸. واقعیت آن است که در کشورهای توسعه یافته بعد از آموزش و پرورش عمومی، نخست بخش پژوهش است که اهمیت ویژه‌ای دارد آن هم پژوهشی که اهداف آن به روشنی بر اساس راهبردهای معین اقتصادی تعریف می‌شوند. در این

فعال کشور در زمینه تولید آمار، انجام فعالیت‌های اجرایی کارا و پژوهش‌های علمی اصیل را از درگاه ایزد منان آرزومندم و امیدوارم با درایت و تدبیر، شاهد رشد و اعتلای روز افزون و هر چه بیشتر فرهنگ آماری در این سرزمین باشیم.

دکتر علیرضا نعمت‌اللهی

رئیس انجمن آمار ایران.

مرکز آمار ایران

مراسم بزرگداشت روز آمار و برنامه‌ریزی با شعار «پیش به سوی مدرن‌سازی نظام آماری کشور» با حضور دکتر محمد باقر نوبخت معاون رییس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور، دکتر مسعود پزشکیان نایب رییس مجلس شورای اسلامی، دکتر آقامحمدی عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، مقامات عالی رتبه، معاونان، مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و شخصیت‌های علمی و صاحب‌نظران حوزه آمار و برنامه‌ریزی در روز اول آبان ماه ۹۶ در سالن غدیر وزارت کشور برگزار شد.

آقای دکتر امیدعلی پارسا رئیس مرکز آمار ایران در این مراسم، با اشاره به این که با بررسی نظام‌های آماری پیشرو دنیا و شناسایی نقاط ضعف و قوت نظام آماری کشور توسط پژوهشکده آمار، پیشنهاداتی به شورای عالی آمار ارائه گردیده است تا برنامه ملی آمار کشور را با ۱۴ راهبرد کلان تهیه شود. البته رویکرد برنامه، گذار از نظام آماری سنتی به ثبتي مبنا است و بر اساس آن ماموران سرشماری دیگر به مردم مراجعه نمی‌کنند بلکه دستگاه‌های اجرایی با سامانه‌های مدرن، آمارهای مدنظر مرکز آمار را تهیه خواهند کرد. به گفته دکتر پارسا، در حال حاضر ابزار و امکاني در اختیار مرکز آمار ایران نیست و بایستی قانون مناسبی تدوین گردد تا مرکز آمار ایران براساس آن نسخه مدرن‌سازی نظام آماری را تدوین و موازی کاری‌ها حذف شود. وی با بیان اینکه در اجرا، محاسبات و اطلاع رسانی آمار اکنون موازی کاری وجود دارد که باعث سردرگمی در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری می‌شود.

دکتر پارسا در ادامه افزود: نظام آماری کشور در مرحله عبور از مرجعیت بانک مرکزی به سمت مرجعیت مرکز آمار قرار دارد و این فرایندی است که در تمام کشورها طی شده است. در بیشتر کشورها تا قبل از تاسیس متولی اصلی انتشار آمارهای رسمی که عموماً مراکز آماری هستند، این کار را بانک‌های مرکزی انجام می‌داده‌اند. در ایران بر اساس ماده ۵۴ قانون برنامه پنجم و همچنین احکام

که ممکن است به‌گونه‌ای برگزار کنیم تا نه تنها در اعتلا و نهادینه کردن علم و فرهنگ آماری نقش داشته باشیم بلکه به دولت‌مردان و سیاست‌گذاران یادآور شویم که انجام هر طرح و کار علمی و اجرایی مهم بدون یاری و یابوری علم آمار دشوار و یا حتی غیر ممکن است. یکی از مهمترین چالش‌های پیش روی این روزهای جامعه آماری کشور، فقدان نهادهای نظارتی بر بازار آشفته و بی‌سرپرست طرح‌ها، پژوهش‌ها و مشاوره‌های آماری است. تلاش‌های صادقانه و بی چشم داشت همکارانم در انجمن آمار و مرکز آمار ایران در سال‌های اخیر در حل این معضل و با شکل‌گیری و تنظیم قانون پیشنهادی تشکیل «سازمان نظام آماری شناسی» و راه اندازی «نظام رتبه‌بندی متخصصین آمار» ستودنی و قابل تقدیر است. امید است بدین ترتیب و با ارزیابی سوابق علمی و تجربی متخصصین آمار و آماردانان از ورود افراد غیرمتخصص به حیطه ارائه خدمات مشاوره و اجرای فعالیت‌های آماری جلوگیری شود. معضل جدی دیگر، گرایش بی‌حد و حصر، غیر متعارف و نگران کننده دانش‌آموزان مقاطع متوسطه به تحصیل در رشته‌های دانشگاهی علوم تجربی و عدم گرایش و علاقه به رشته‌های علوم ریاضی در یکی دو سال اخیر است. این روزها شاهدیم که علوم مختلف که قاعدتاً بایستی در تناسب با یکدیگر رشد کنند، در حال مانع تراشی برای پیشرفت یکدیگرند. چالشی که اگر به خوبی مدیریت نشود می‌تواند درد سر بزرگی برای نسل‌های آتی فراهم کند. عدم معرفی مطلوب، هنجارمند و هدفمند جذابیت‌ها و قابلیت‌های پنهان و آشکار علوم آمار و ریاضی و ناشناخته ماندن توانایی‌های آنان در حل بسیاری از مشکلات جامعه با استفاده از گرایش‌های مختلف و جدید این علوم نظیر مه داده‌ها، داده‌کاوی، یادگیری آماری، داده‌های تابعی و ... به ویژه در مقوله ارتباط با صنعت، و بی‌توجهی به بازار کار و وضعیت اشتغال فارغ التحصیلان موجب شده تا دانش‌آموزان علاقه زیادی برای تحصیل در این رشته‌ها نداشته باشند. در رابطه با حل این معضل، هشدارها و پیشنهادات بسیاری از سوی بسیاری از دلسوزان و پیش‌کسوتان عرصه آموزش علوم ریاضی به دفتر انجمن رسیده است. از تمام گروه‌های آموزشی و پژوهشی، اعضای محترم هیئت علمی، دانشجویان و کارشناسان نیز انتظار می‌رود تا همت گمارده و در خصوص مواجهه با این معضل ارائه راهکار نموده و جمع‌بندی مباحث خود را به انجمن‌های ریاضی و آمار منعکس نمایند. بدیهی است که این انجمن‌ها با گردآوری همه این نتایج و اولویت‌بندی پیشنهادها و با تشکیل کارگروه‌های کارشناسی، می‌توانند در راستای حل این گونه مشکلات، توفیق بیشتری داشته باشند. در خاتمه توفیق تمامی دستگاه‌ها، نهادها و پژوهشگران

دائمی این برنامه، مرکز آمار ایران مرجع رسمی و قابل اعتماد انتشار آمارهای رسمی کشور است و در چشم انداز ۲۰ ساله کشور نیز این امر تایید شده است. رئیس مرکز آمار ایران در ادامه سخنان خود گزارشی از روند و فرایند عملیاتی شدن مدرن سازی نظام آماری کشور ارائه داد.

آقای «محمدباقر نوبخت»، رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور نیز در این مراسم با بیان برخی آمارها، جایگاه مرکز آمار ایران در ارائه آمارهای علمی بسیار بالا و تعیین کننده دانستند.

سخنران دیگر مراسم آقای دکتر مسعود پزشکیان نایب رئیس اول مجلس شورای اسلامی بودند که در سخنان خود به جایگاه آمار در مدیریت صحیح پرداختند و اظهار داشتند اگر داده درست در اختیار داشته باشیم، رانت و قاچاق در کشور صورت نمی گیرد و پولی در بانک ها گم نمی شود. وی افزود بدون داده حتی برای یک فرد بیمار نمی توان تصمیم گرفت، چه برسد به اینکه بخواهیم در سطح کلان کشور بدون داده تصمیم گیری کنیم. مدیریت بدون آمار راه رفتن در تاریکی است.

در ادامه مراسم آقای دکتر آقا محمدی عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام سخنرانی نمودند. ایشان با اشاره به این که همه دستگاه های اجرایی براساس نظام ثبتي مبنا باید اطلاعات خود را در اختیار مرکز آمار قرار دهند گفت: امیدواریم با این روند رشته آمار در دانشگاه ها، رونق گرفته و به یک رشته پول ساز تبدیل شده و در نهایت این رشته تحصیلی از این فلاکتی که امروز گرفتار شده نجات پیدا کند. وی با بیان این که باید یک مرکز واحد به تولید و جمع آوری آمار اقدام کند گفت: این موضوع نباید باعث شود آمارها مانند سنوات قبل به حالت انحصاری نزدیک مرکز نگهداری شود. عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام افزود: امروز انحصار در مدیریت آمارهای کشور بی معناست. آقا محمدی با انتقاد از تولید آمار جزیره ای در کشور گفت: در گذشته بانک مرکزی، مرکز آمار، وزارت راه و دستگاه های دیگر به صورت جداگانه به تولید انواع آمارها اقدام می کردند اما امروز چنین روندی در کشور امکان پذیر نیست. وی با بیان این که در شرایط فعلی شفافیت یک اصل اساسی در کشور است و مانند گذشته محرمانگی معنا ندارد، گفت: امروز دستگاه ها نمی توانند با فشار به مرکز آمار مانع از انتشار به موقع آمارها شوند.

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

مراسم گرامیداشت روز آمار و برنامه ریزی در مجموعه تلاش، با حضور روسای واحدهای اجرایی، ستادی، سازمان های تابعه،

اساتید و اعضای شورای آمار وزارت متبوع برگزار شد. برنامه نشست در سه بخش برگزار شد. بخش اول: پس از اجرای سرود جمهوری اسلامی ایران و قرائت کلام الله مجید پیام وزیر محترم تعاون، کار و رفاه اجتماعی بمناسبت روز ملی آمار و برنامه ریزی قرائت گردید. در این پیام آمده است، یکی از ابزارهای مهم تحقق قاعده «شفافیت» در هر جامعه ای، در دسترس بودن آمار و داده های آماری دقیق، مستند، عینی و همین طور وجود نظم و ثبات زمانی در عرضه این مهم است. معتقدم شفافیت به شهروندان این امکان را می دهد تا آگاه تر باشند و به بی پرده گویی تشویق شوند. در این صورت، رسالت تاریخی آمار به مثابه چراغی فروزان برای تحلیل وضعیت آینده، روشن کردن نقاط تاریک تصمیم گیری های صریح و بی ابهام فرد تصمیم گیرنده، محقق گردیده، امکان ارزیابی، قضاوت و در نتیجه فرصت برنامه ریزی های اصولی برای حکمرانی خوب فراهم می شود. با اذعان به این رهیافت، صاحب نظران، داده های آماری را بنیادی ترین اصل برای برنامه ریزی و برنامه ریزی را نیز اساسی ترین شاخص برای مدیریت قلمداد می نمایند؛ چرا که مدیران، در این چارچوب فقط می توانند پاسخگوی نیازها و تقاضاهای مخاطبین خود باشند. شاید به همین سبب، برخی از اندیشمندان ذیربط، آمار را شاخه ای از نظریه تصمیم ها به شمار می آورند. اینجانب، در انگاره ای بلند مدت، مهمترین ابزار ارزیابی عملکرد گذشته، حال، برنامه ریزی برای آینده و یکی از عوامل اصلی سیاست گذاری و مدیریت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی را، با توجه به تکالیف، وظایف و مأموریت های خطیری که عهده دار آن می باشد، ارزش نهادن به وقت و زمان، آینده نگری، تدبیر و تقسیم امور و ضرورت برنامه ریزی های راهبردی و به تبع آن، اتخاذ راهبردهای جامع، در گرو امکان دسترسی به آمار و اطلاعات موثق و نیز تهیه و تولید داده های متقن دانسته؛ بر این باور هستم مقوله ای که ارزش آن در حیات نوین این وزارتخانه به عنوان متولی امور اجتماعی جامعه، روز به روز پر رنگ تر خواهد شد داده ها و یافته های دقیق آماری است. بدیهی است که برنامه ریزی با تعیین آرمان و اهداف آغاز می شود و با گزینش منطقی ترین روش عمل، پایان می پذیرد. ایجاد مجموعه نظام یافته ای از برنامه ها، مطابق با ضرورت آمار و داده هاست بنابراین تحقق برنامه کلان - استراتژیک، برنامه کارکردی- عملیاتی در خانواده بزرگ تعاون، کار و رفاه اجتماعی، منوط به مقوله ای بنیادین به نام «آمار» است. سپس گزارشی از فعالیت ها و برنامه های مرکز آمار اطلاعات راهبردی توسط جناب آقای نصیری رئیس محترم مرکز ارائه و تشریح شد و در ادامه جناب آقای مهندس کلانتری معاون محترم امور تعاون وزارت متبوع در

سیستم‌های اطلاعاتی و عملیاتی با مسئولیت واحد فناوری اطلاعات در سطح واحدهای ستادی و سازمان‌های تابعه با همکاری واحدهای مرتبط .

- تسهیل در دسترسی به داده‌ها: تاکید بر فراهم شدن دسترسی تمامی واحدها به آمارهای مورد نیاز جهت تحلیل و رصد فعالیت‌های آماری.
- توسعه پوشش آماری: از لحاظ موضوعی ارائه برخی موضوعات که کمتر نیز به آن پرداخته می‌شود، بسیار لازم می‌باشد. ادارات ستادی و استانی ما با توجه به ماموریت‌های وزارت متبوع لازم است به این امر مهم بپردازند.
- آموزش آماری و نرم افزاری: تاکید بر ظرفیت‌سازی در بدنه ستاد و اجرا برای تمامی عوامل مرتبط با فعالیت‌های آماری از طریق آموزش‌های تخصصی با همکاری مرکز آمار اطلاعات راهبردی.
- ترویج و اشاعه فرهنگ وسواد آماری : تاکید برفراگیری شیوه‌های نوین (اینفوگرافی) ترویج و اشاعه داده با استفاده از نرم افزارها و همچنین دقت در ورود داده‌های ثبتی.
- تسهیل در گردش آمار و اطلاعات (درون و برون سازمانی): تاکید بر تبادل آمار و اطلاعات بین سازمان‌ها و صندوق‌های تابعه و واحدهای ستادی وزارت متبوع در جهت رفع نیازهای آماری در کمال سخاوتمندی.
- راستی‌آزمایی داده‌های گردآوری شده : اعتبارسنجی و راستی‌آزمایی مستمر داده‌های در دست جمع آوری توسط واحدهای تولیدکننده بطور مستمر و اهتمام برای ارتقای آن.
- تقویت جایگاه سازمانی واحدهای آماری: تاکید بر تقویت جایگاه و تشکیلات واحدهای آماری و جذب نیروی متخصص در سازمان‌های تابعه و واحدهای متناظر استانی.
- تعامل با مرکز آمار اطلاعات راهبردی: در چارچوب نظام آماری مصوب ، هماهنگی و تعامل لازم واحدهای ستادی و اجرایی برای هرگونه استعلام ، انتشار، طراحی پرسشنامه آماری و گردآوری اطلاعات با مرکز بمنظور پیش‌گیری از موازی کاری، اتلاف هزینه و خدشه‌دار شدن داده‌ها.

زمینه جایگاه آمار و اطلاعات و اهمیت آن در برنامه‌ریزی و همچنین نیازهای آماری در سطح وزارت متبوع به ایراد سخنرانی پرداختند. در ادامه با ورود رئیس مرکز آمار ایران به مراسم، نامبرده با تقدیر و تشکر از برگزاری روز آمار توسط وزارت متبوع با تشریح اهداف مهم طرح نیروی کار و همچنین گذار از آمارگیری سنتی به مدرن در راستای تدوین نظام آماری کشور و نیز لزوم آمارگیری مدرن ثبتی مبنا سخنرانی خود را ایراد داشتند.

بخش دوم مراسم، به تقدیر و تشکر و تقدیم لوح تقدیر به کارشناسان ستادی و اجرایی توسط رئیس مرکز آمار ایران اختصاص داشت. بخش سوم برنامه، به صورت نشست تخصصی با عنوان « نیازهای آماری و چالش‌های پیشرو » توسط سرکار خانم ملک پور نماینده مرکز آمار و اطلاعات راهبردی در انجمن آمار ایران و با حضور استاد دانشگاه جناب آقای دکتر صادق علیپور معاون اسبق اقتصادی مرکز آمار ایران و عضو هیئت علمی دانشگاه و پژوهشگر آمار و آقایان دکتر مشیری مدیر کل دفتر آمار و محاسبات اقتصادی و اجتماعی سازمان تامین اجتماعی، دکتر باباخانو مدیر کل توسعه تعاون و مهندس کهری مدیر کل آمار و فناوری اطلاعات صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان روستائیان و عشایر برگزار شد. پیشنهادات و تصمیمات زیر از نتایج مباحث این نشست بود:

- استانداردسازی تعاریف و مفاهیم: تاکید بر آشنایی و استفاده از استانداردسازی تعاریف و مفاهیم آماری در سطح ملی و بین‌المللی با هدف رسیدن به فهم مشترکی از مفاهیم و واژه‌های آماری و به‌کارگیری در گردآوری داده‌ها و تجزیه و تحلیل آمارها.
- طبقه‌بندی‌های ملی و بین‌المللی: تاکید بر آشنایی و استفاده واحدهای فناوری اطلاعات از آخرین ویرایش طبقه‌بندی‌های ملی و بین‌المللی (طبقه‌بندی بین‌المللی استاندارد مشاغل ISCO طبقه‌بندی بین‌المللی استاندارد آموزش ISCED و ...) به عنوان یکی از زیرساخت‌های مهم سیستم‌های اطلاعاتی و عملیاتی برای تمامی حوزه‌های وزارت متبوع با همکاری مرکز آمار اطلاعات راهبردی.
- تجهیز سیستم‌های اطلاعاتی و عملیاتی به کنترل‌های هوشمند: تاکید بر هوشمندسازی اقلام آماری در سیستم‌های اطلاعاتی و عملیاتی برای تمامی حوزه‌های تعاون، کار و رفاه بمنظور ایجاد روابط کنترلی بین اقلام و فراهم شدن گزارش‌گیری‌های جامع آماری.
- ایجاد ارتباط بین سامانه‌ها: تاکید بر ارتباط (لینک) بین

حضور معاون محترم آموزشی دانشکده علوم پایه آقای دکتر افشین فلاح، اعضای هیات علمی گروه آمار، دانشجویان رشته آمار و علاقمندان به آمار برگزار گردید:

پس از اعلام برنامه، کلیپ‌هایی در مورد روز آمار که توسط دانشجویان تهیه شده بود، نمایش داده شد. مدیر گروه آمار آقای دکتر اسماعیل امیری ضمن خوش‌آمدگویی به حضار، مطالبی پیرامون گروه آمار، روز ملی آمار و برنامه‌ریزی ارائه نمودند. سخنران مدعو آقای دکتر عادل محمدپور عضو هیات علمی دانشگاه امیرکبیر بودند که سخنرانی تحت عنوان «داده کاوی و آمار» ارائه نمودند. در پایان به دانشجویان ممتاز اول تا سوم مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد آمار لوح تقدیر و همچنین به نفرات اول ورودی‌های هر رشته نیز جوایزی اهداء گردید.

ضمناً در همین روز کارگاهی با عنوان «روش تحقیق» توسط آقای دکتر عادل محمدپور تشکیل که در آن تعدادی از دانشجویان و اعضای هیات علمی گروه آمار شرکت داشتند. ارسالی آقای دکتر اسماعیل امیری نماینده انجمن

• نظارت بر نقاط کلیدی: نظارت بر ثبت اطلاعات در سیستم‌های اطلاعاتی - عملیاتی و به روز رسانی آن به ویژه در حوزه تعاون با نظارت و پیگیری، دفاتر تخصصی و واحدهای استانی متناظر در زمینه برگزاری مجامع تعاونی‌ها و درج اطلاعات مرتبط با مجامع در سامانه‌های تخصصی مرتبط.

• تفکیک آمارتعاون در تمامی حوزه‌ها: جداسازی آمار تعاون در تمامی بخش‌ها با همکاری مرکز آمار ایران، حوزه تعاون، دستگاه‌های اجرایی مرتبط جهت دستیابی بیشتر به آمارهای این بخش.

• محاسبه و ارائه حساب‌های کار: لزوم فراهم نمودن زمینه فنی و منابع مالی درخصوص محاسبه حساب‌های کار در کشور.

در حاشیه این نشست، نمایشگاهی از محصولات و خدمات آماری مرکز آمار و اطلاعات راهبردی برگزار گردید. ارسالی خانم کیانا ملک‌پور نماینده انجمن

دانشگاه مازندران

بزرگداشت روز ملی آمار و برنامه‌ریزی، توسط گروه آمار در سالن آفای تئاتر دانشکده علوم ریاضی با حضور اساتید و دانشجویان گروه آمار و با قرائت آیاتی چند از کلام... مجید و پخش سرود ملی جمهوری اسلامی ایران آغاز گردید. پس از آن آقای دکتر نقی‌زاده مدیر گروه آمار و نماینده انجمن آمار در دانشگاه مازندران ضمن خیرمقدم و خوشامدگویی به حضار و مهمان برنامه، پیام رئیس انجمن آمار ایران به مناسبت روز ملی آمار و برنامه‌ریزی را قرائت نمودند. سپس، دکتر احمد پوردرویش عضو هیات علمی پیشکسوت و با سابقه گروه آمار به ایراد سخنرانی در زمینه اهمیت و کاربردهای علم آمار پرداختند. در ادامه، کلیپ بیوگرافی مهمان برنامه، جناب آقای دکتر احمد پاریسان، استاد بازنشته گروه آمار دانشگاه تهران نمایش داده شد. ایشان در سخنرانی خود نقش آموزش را پررنگ‌تر از پژوهش دانستند و از تعداد فراوان دانشجویان تحصیلات تکمیلی انتقاد کردند. همچنین خواستار ارزش نهادن به پژوهشگران از لحاظ مادی و معنوی شدند تا از فرار آنها به کشورهای دیگر جلوگیری شود. در حاشیه همایش، نمایشگاهی از کتاب‌های آمار چاپ شده برگزار گردید. در ادامه از دانشجویان برتر دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری

خانه آمار اصفهان

مراسم روز ملی آمار و برنامه‌ریزی، با حضور جمعی از دانشجویان، اساتید و کارشناسان آمار سازمانها برگزار گردید. در ابتدا ضمن خوشامدگویی آقای دکتر ایرانپناه مدیر خانه آمار به حاضرین در مراسم، کلیپ فعالیت‌های خانه آمار و کلیپ کاربردهای آمار در علوم مختلف به نمایش درآمد. سخنران مدعو این مراسم آقای دکتر ابراهیم خدایی، رئیس سازمان سنجش و آموزش کشور بودند. در ادامه کلیپ اساتید مرحوم آمار و ریاضی به نمایش در آمد. سخنران دیگر این مراسم آقای دکتر وحید نکوخو، دبیر کانون دانش‌آموختگان آمار استان اصفهان بودند. همچنین کارگاهی با عنوان «معمار سرنوشت خود باشیم» توسط آقای مهندس رضا جوشن برگزار گردید. در پایان مراسم از دکتر خدایی تقدیر به عمل آمد.

ارسالی دکتر نصراله ایران‌پناه نماینده انجمن

دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) قزوین

مراسم گرامیداشت روز ملی آمار و برنامه‌ریزی در دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) در آفای تئاتر دانشکده علوم پایه با

تقدیر به عمل آمد. در پایان به پاس زحمات آقای دکتر پارسیان از ایشان تقدیر به عمل آمد. مراسم با گرفتن عکس یادگاری از اساتید و دانشجویان همایش پایان یافت.

ارسالی دکتر مهران نقی‌زاده کمی نماینده انجمن

دانشگاه یزد

همایش روز آمار و برنامه‌ریزی در دانشگاه یزد با حضور جمعی از اعضای هیأت علمی و دانشجویان دانشکده علوم ریاضی در تالار فرهنگ دانشگاه یزد برگزار شد. در ابتدای این همایش دکتر عیسی محمودی دبیر همایش و مدیر بخش آمار دانشکده علوم ریاضی با خیر مقدم به حاضرین گفت: در تقویم ملی آمار ایران روز اول آبان روز آمار و برنامه‌ریزی نامگذاری شده است این روز یک هشدار برای ما آماری‌هاست که علم آمار را در جای خود و به طور صحیح به کار ببریم. وی افزود: متأسفانه امروزه ما در دنیای پیرامون خود شاهد هستیم که علی‌رغم اینکه پیشرفت‌های چشمگیری در علم آمار صورت گرفته اما هنوز در میان مردم عادی علم آمار جا نیفتاده است و این وظیفه ماست که فرهنگ آمار را در بین مردم نهادینه کنیم. وی تصریح کرد: امروزه کشورهای توسعه یافته، قسمت عمده ای از پیشرفتشان را مدیون استفاده صحیح و درست از علم آمار هستند. ما نیز باید این رسالت را انجام دهیم و آمار را به جای خود و بطور صحیح به کار گیریم. دکتر محمودی گفت: در چند دهه اخیر در کشور ما از علم آمار استفاده ابزاری می‌شود و این امر باعث یاس و ناامیدی مردم از آمار شده است. مسئولان حکومتی و دولتی باید با بکارگیری علم آمار به طور صحیح و دادن آمار دقیق به مردم در جهت پیشرفت این علم در کشور تلاش کنند. وی در پایان صحبت‌های خود با قدردانی از حمایت مسئولان دانشگاه و تلاش‌های انجمن علمی دانشجویی آمار در برگزاری این همایش یاد و خاطره بزرگان علم ریاضی همچون مرحومان دکتر علی عمیدی، دکتر ناصر رضا ارقامی و پروفسور مریم میرزاخانی را گرامی داشت.

در ادامه این همایش دکتر حجت‌الله ذاکرزاده رییس دانشکده علوم ریاضی دانشگاه یزد گفت: اینکه گفته می‌شود علم آمار در کشور جایگاه خود را پیدا نکرده است به نظر من درست نیست اتفاقاً جایگاه خود را در همه زمینه‌ها از جمله پزشکی، مهندسی، نیروی انتظامی، علوم قضایی و غیره پیدا کرده است. آن چیزی که مورد غفلت واقع شده است متخصصان آمار هستند نه علم آمار. وی افزود: متأسفانه امروزه استفاده از علم آمار در کارها از سوی

متخصصین این علم انجام نمی‌شود و همین امر باعث شده کارهایی که انجام می‌شود کامل نباشد. وی تصریح کرد: اشکار کار از نظر من این است که مقصر اصلی خود کارشناسان و متخصصان علم آمار هستند که نتوانستند فضای مناسبی را جذب کنند. ما مسایل و مشکلات مردم را از نظر آماری نمی‌شناسیم و این ضعف عمده‌ای است که ما داریم و باید به خودمان یک تلنگر بزنیم. دکتر ذاکرزاده تأکید کرد: ما باید خودمان را به ابزار دیگر رشته‌ها مسلط کنیم و پژوهش‌های انجام شده را از دید تحلیلی مورد ارزیابی قرار دهیم. وی با اشاره به اینکه کارشناسان و دانش‌آموختگان آمار به کار گرفته نمی‌شوند گفت: ما باید توانایی‌های خود را بروز دهیم و اگر ضعف داریم باید در جهت رفع آنها تلاش کنیم و خود را توانمند کنیم. دانشجویان نیز باید علاوه بر درس کلاسی خود در راستای فراگیری رشته‌هایی که به علم آمار نیاز دارند تلاش و خود را تقویت کنند.

در ادامه این همایش دکتر علیرضا یاراحمدی عضو هیأت علمی دانشکده مهندسی معدن و متالورژی سخرانی با عنوان «زمین آمار کاربردی، مراحل مدل‌سازی زمین‌آماری، کاربرد زمین آمار در زمینه‌های مهندسی معدن، محیط زیست و منابع طبیعی و مهندسی ژئومکانیک» ارائه نمودند.

سخنران مدعو دیگر این مراسم آقای دکتر حمیدرضا نواب‌پور استاد رشته آمار دانشگاه علامه طباطبایی بودند که سخنرانی با عنوان «تولید آمارهای رسمی علمی است یا تجربی؟» ارائه نمودند. چکیده‌ای از سخنرانی ایشان: یکی از مشکلاتی که سال‌ها است گریبانگیر نظام تولید آمارهای رسمی در کشور است، عدم درک مسئولیت‌های نظام آموزش عالی آمار و نظام تولید آمارهای رسمی (به عنوان پایه‌ی برنامه‌ریزی‌های توسعه‌ای و پیشرفت) می‌باشد. دانشگاهیان معتقدند که همچنان که از نام دانشگاه بر می‌آید دانشگاه محل تولید دانش است، فارغ از این که این دانش به کار حل مشکلات جاری کشور بیاید یا نیاید. دیدگاه دیگر این است که دانشگاهی که از بودجه‌ی دولت تغذیه می‌شود مسئول تربیت نیروهای ماهر مورد نیاز دستگاه‌های دولتی است. دیدگاه دوم می‌گوید در صورتی که دانشگاه نیاز دولت را در تامین نیروی ماهر برآورده نکند، دستگاه‌های دولتی ناچار خواهند بود برای تربیت نیروهای مورد نیاز خود، همانند قبل از انقلاب اسلامی، اقدام به تاسیس موسسه‌های آموزش عالی کنند. ولی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری معتقد است که این وزارتخانه مسئول تربیت نیروهای انسانی مورد نیاز کشور بوده، لذا با تاسیس موسسه‌های آموزشی وابسته به دستگاه‌های دولتی مخالف است. این در حالی است که بر دانشگاه‌ها تفکر دیگری حاکم است. وجود این مشکل

در نظام آماری کشور دلیل دیگری نیز دارد. این دلیل عدم شناخت کافی دانشگاه از فرایند تولید آمارهای رسمی، و عدم شناخت کافی برخی از دست اندرکاران تولید آمارهای رسمی از کاربرد نظریه‌های آماری در تجربه است. برخی از دانشگاهیان بیان می‌کنند که تولید آمارهای رسمی مبتنی بر نظریه‌های آماری نیست، یعنی علمی نیست. برخی از آمارشناسان آمارگیری، تولیدکنندگان آمارهای رسمی، نیز می‌گویند که نظریه‌های آماری که در دانشگاه‌ها تدریس می‌شوند کاربردی نیستند، یعنی به کار تجربه نمی‌آیند. این نوع برداشت‌ها سبب شده است که دو طیف مهم در نظام آماری کشور نتوانند بهم نزدیک شده و با همکاری با یکدیگر کیفیت تدریس آمار و نیز کیفیت تولید آمارهای رسمی در کشور را ارتقا دهند. این سخنرانی تلاش می‌کند تا ضمن پاسخ دادن به این برداشت‌های علمی نبودن تولید آمارهای رسمی و ناکارآمدی نظریه‌های آماری در تولید آمارهای رسمی، راه حلی برای بالا بردن کیفیت آموزش عالی آمار و تولید آمارهای رسمی در کشور ارائه کند.

در پایان برنامه دکتر علی دست‌برآورده عضو هیأت گروه آمار و سرپرست تیم مسابقات دانشجویی آمار، گزارشی از مسابقات دانشجویی و المپیاد آمار ارائه کرد. در ادامه از برگزیدگان مسابقات آمار دانشجویی و المپیاد، نفرات اول تا سوم دانشجویان کارشناسی ورودی ۹۳ تا ۹۵ و نفرات برتر مقطع ارشد و دکتری تجلیل و قدردانی شد.

ارسالی دکتر عیسی محمودی مدیرگروه آمار

دانشگاه فردوسی مشهد

آئین گرامیداشت روز ملی آمار و برنامه ریزی به همت گروه آمار دانشکده علوم ریاضی و انجمن علمی دانشجویی در سالن دکتر بزرگ‌نیای دانشکده علوم ریاضی دانشگاه فردوسی مشهد برگزار شد. در آغاز این برنامه که با حضور دکتر علیرضا سهیلی، رئیس دانشکده علوم ریاضی، اعضای هیات علمی، دانشجویان و علاقمندان به این رشته برگزار شد، دکتر معصومه فشندی، دبیر همایش در صحبتی کوتاه ضمن اشاره به تاریخچه سرشماری در ایران و جهان، دلیل نامگذاری روز اول آبان را به عنوان روز آمار و برنامه‌ریزی بیان کرد و سپس به معرفی عناوین و شغل‌های جدیدی که امروزه برای تجزیه و تحلیل کلان داده‌ها، بر مبنای علم آمار بوجود آمده است پرداخت. دکتر محمد امینی، مدیرگروه آمار نیز ضمن تبریک روز ملی آمار و برنامه‌ریزی و خوشامدگویی به

حاضران، بخشی از پیام رئیس انجمن آمار ایران به مناسبت این روز را قرائت کرد. دکتر بهروز مهرام، دانشیار گروه علوم تربیتی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد به حیطه‌هایی از موارد کاربرد آمار در قلمرو علوم تربیتی و روانشناسی از جمله مدل‌سازی‌های آماری اشاره کرد. دکتر مهرام در ادامه سخنانش تعیین حجم نمونه، تعیین حجم نمونه متناسب با روش‌های نمونه برداری، نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای و مواجهه با پایایی تست‌ها را از عمده زمینه‌هایی برشمرد که دانشجویان رشته‌های علوم انسانی و علوم اجتماعی در فعالیت‌های پژوهشی خود در آن با مشکل مواجه هستند. وی یکی از دلایل بالا نبودن سطح علمی مقاله‌های علوم انسانی را پایه‌های ضعیف ریاضی و بخصوص پایین بودن دانش آماری این دانشجویان عنوان و ابراز امیدواری کرد در تدریس آمار بتوان راه‌هایی را یافت که رفتارهای ورودی ناقص شناختی و عاطفی ترمیم و زمینه‌ها برای ارتقاء و توسعه این رشته علمی فراهم شود. همچنین با تقویت زمینه‌های همفکری در قالب فعالیت‌های بین رشته‌ای بتوان بر مشکلات آماری که در قلمرو علوم انسانی و اجتماعی وجود دارد، فائق شد. همچنین برگزارکنندگان این برنامه با پخش یک کلیپ ویدیویی یاد و خاطره دکتر ناصر رضا ارقامی، استاد پیش‌کسوت آمار ایران و یکی از بنیانگذاران دوره‌های دکتری آمار در داخل کشور را گرامی داشتند. همچنین دکتر مصطفی رزمخواه، سرپرست پیشین تیم مسابقه دانشجویی آمار، ضمن ارائه توضیحی پیرامون مسابقات و المپیادهای علمی برگزار شده، این مسابقات را فرصت مناسبی برای دانشجویان دانست. در پایان این برنامه از برگزیدگان تیم مسابقه دانشجویی و دانشجویان برتر آمار دانشکده با اهدای جوایزی از سوی قطب علمی داده‌های تربیتی و فضایی قدردانی شد.

ارسالی دکتر مصطفی رزمخواه نماینده انجمن

دانشگاه سمنان

همزمان با اول آبان ماه «روز ملی آمار و برنامه‌ریزی»، همایش گرامیداشت این روز در تالار دانش دانشگاه سمنان و در دو بخش معارفی دانشجویان جدیدالورود رشته‌ی آمار و گرامیداشت روز آمار و برنامه‌ریزی برگزار گردید. این همایش به طور مشترک توسط دانشگاه سمنان و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان برگزار شد. بخش اول مراسم با تلاوتی چند از قرآن کریم آغاز گردید. جناب آقای دکتر سعید زال‌زاده معاون محترم دانشکده

ممتاز، دانش‌آموخته‌ها با رتبه‌های برتر کارشناسی ارشد و المپیاد کشوری آمار تقدیر به عمل آمد.

ارسالی دکتر فاطمه حسینی نماینده انجمن

دانشگاه شیراز

همایش روز ملی آمار و برنامه ریزی و مراسم معارف دانشجویان جدید الورود بخش آمار دانشگاه شیراز با حضور دانشجویان و اساتید این بخش در دانشگاه شیراز برگزار گردید. در ابتدای این همایش جناب آقای دکتر جواد بهبودیان به ایراد سخنرانی پرداختند. ایشان با تاکید بر اهمیت آمار، خواستار تدوین هر چه سریع تر نظام آماری در کشور شدند. در ادامه این مراسم و پس از خوانده شدن پیام جناب آقای دکتر علیرضا نعمت‌اللهی، ریاست محترم انجمن آمار ایران، و برای هر چه بیشتر آشنا شدن دانشجویان با کاربرد علم آمار، جناب آقای دکتر سید مرتضی نجیبی، استادیار بخش آمار دانشگاه شیراز، و جناب آقای دکتر زارع، استاد بخش علوم زمین دانشگاه شیراز، به بیان کاربردهای این علم در رشته‌های عصب‌شناسی و زمین‌شناسی پرداختند. در این مراسم یاد و خاطره بزرگان علم ریاضی و آمار، همچون مرحومان دکتر علی عمیدی، دکتر ناصر رضا ارقامی و پروفسور مریم میرزاخانی گرامی داشته شد و از تلاش‌های انجمن علمی دانشجویی آمار در برگزاری این همایش تقدیر بعمل آمد.

ارسالی دکتر عاطفه زمانی نماینده انجمن

دانشگاه صنعتی خاتم الانبیاء بهبهان

همایش بزرگداشت هفته آمار و برنامه‌ریزی در دانشگاه صنعتی خاتم الانبیاء بهبهان با مشارکت این دانشگاه، استانداری خوزستان و معاونت آمار و اطلاعات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی خوزستان برگزار گردید. در بخش‌هایی از این همایش پیام ریاست محترم انجمن آمار کشور و پیام دبیرخانه انجمن‌های علمی دانشجویی آمار، قرائت شد و به لزوم ایجاد نظام آمارشناسی کشور تاکید گردید. همچنین سخنران ویژه آقا هاشمی مدیر حوزه استانداری خوزستان، به استفاده از آمارها و نتایج سرشماری در مدیریت کشور تاکید و به معرفی زمینه‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان این رشته پرداخت. وی اشاره کرد که ضریب اشتغال فارغ‌التحصیلان رشته آمار از بسیاری

ریاضی آمار و علوم کامپیوتر ضمن خوشامدگویی به میهمانان و دانشجویان این روز را به تمام جامعه آماری کشور، آماردوستان، آماردانان، اساتید و دانشجویان تبریک گفتند. دکتر فاطمه حسینی مدیر گروه آمار هم نامگذاری این روز را نشان دهنده اهمیت آمار و برنامه‌ریزی در مدیریت کلان جامعه و تصمیم‌گیری‌ها دانست و ضمن خوشامدگویی به میهمانان، به معرفی گروه آمار دانشگاه سمنان و اساتید گروه پرداختند. ایشان پس از معرفی انجمن آمار ایران و سایت‌های مرتبط با این انجمن، نحوه عضویت در انجمن آمار ایران را برای دانشجویان توضیح دادند. بخش دوم مراسم پس از پخش سرود جمهوری اسلامی ایران، سرود دانشگاه و کلیپ معرفی دانشگاه سمنان آغاز گردید. جناب آقای دکتر حمیدرضا محمدیان سمنانی، معاون محترم آموزشی دانشگاه سمنان ضمن خیر مقدم به میهمانان از اهمیت برگزاری گرامیداشت روز آمار صحبت و از تمام دست‌اندرکاران برگزاری این همایش تقدیر کردند. ایشان ضمن تشکر از جناب آقای دکتر حسین‌زاده معاون محترم مرکز آمار ایران، جناب آقای سعدالدین مدیر کل محترم دفتر برنامه‌ریزی، نوسازی و تحول اداری استانداری استان و سایر مسئولین و مدیران استان به خاطر شرکت در این مراسم، حضور این افراد را در جمع دانشجویان و دانشگاهیان موجب ایجاد ارتباط بیشتر بین دانشگاه و سایر سازمان‌ها دانستند. سپس جناب آقای دکتر طاهری رئیس محترم سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی ضمن خوشامدگویی به میهمانان، در خصوص اهمیت و ارائه آمار صحیح و به موقع، نقش آن در برنامه‌ریزی‌ها و همچنین فعالیت‌های انجام شده توسط آن سازمان در حوزه‌های آماری سخنرانی نمودند. در ادامه سخنرانان دعوت شده به مراسم به ترتیب جناب آقای دکتر حسین‌زاده معاون محترم مرکز آمار ایران و جناب آقای سعدالدین مدیر کل محترم دفتر برنامه‌ریزی، نوسازی و تحول اداری استانداری استان به ایراد سخنرانی پرداختند و در مورد توجه حاضرین در جلسه قرار گرفت. در ادامه‌ی مراسم کتاب‌های سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی در حوزه آمار توسط آقایان دکتر نصیری زرنندی معاون محترم اداری و مالی دانشگاه، آقای رضا عبدالله‌زاده معاون محترم آمار و اطلاعات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، دکتر حسین‌زاده، دکتر طاهری، جناب آقای سعدالدین رونمایی شد و پس از پخش کلیپ معرفی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، آقای عبدالله‌زاده در خصوص پایگاه جامع آمار و اطلاعات استان سمنان که به تازگی توسط معاونت آمار و اطلاعات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان سمنان راه‌اندازی شده است، توضیحاتی ارائه نمودند. در انتهای مراسم از سازمان‌های برتر در حوزه آمار و از دانشجویان

و آمار زیستی بودند. این کارگاه در دو نوبت صبح و بعدازظهر برگزار و در هر نوبت ۳۰ دقیقه جهت استراحت و پذیرایی در نظر گرفته شد. در نوبت صبح کارگاه از ساعت ۸ تا ۱۲ بعد از معرفی شرکت کنندگان به ترتیب مباحث زیر ارائه گردید.

۱. تعریف داده‌های تابعی و ارائه مثال‌هایی از آن

۲. مقدمه‌ای بر تحلیل داده‌های تابعی (FDA) در دو حالت پایه یک متغیره و دو متغیره

۳. هموارسازی تاوانیده داده‌های تابعی شامل سه روش مشتق‌های جمع بسته، عملگرهای تفاضلی و حالت‌های چند متغیره

۴. تعریف تابع مؤلفه‌های اصلی با سه روش کاهش بُعد به روش SPD، تبدیل داده‌های جمع شده، رسیدگی به داده‌های گمشده

۵. معرفی بسط پایه موجک

پس از صرف ناهار در تالار شکرانه دانشگاه که به اتفاق تمامی شرکت‌کنندگان و برگزار کنندگان کارگاه صورت پذیرفت، در نوبت بعد از ظهر از ساعت ۱۳ تا ۱۷ مباحث زیر از سوی جناب آقای دکتر معدولیت ارائه گردید.

۱. مقدمه‌ای بر بسته Shiny در نرم افزار R

۲. پیاده‌سازی روش‌های FDA و FPCA در بسته Shiny

۳. مقدماتی بر بسته fda برای تحلیل داده‌های تابعی در نرم افزار R

۴. مقدماتی بر بسته wmtsa برای استفاده از روش‌های موجک در تحلیل سری‌های زمانی

در پایان کارگاه از کلیه شرکت‌کنندگان و مدرس کارگاه تشکر و قدردانی به عمل آمد.

دکتر موسی گلعلی‌زاده نماینده انجمن

از دیگر رشته‌های دیگر بالاتر است و در آینده نیز بیشتر خواهد شد. همچنین در حاشیه این همایش آخرین یافته‌های سرشماری نفوس و مسکن و طرح‌های اجرا شده در کشور و استان، توسط معاونت آمار و اطلاعات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان به نمایش گذاشته شد که با استقبال دانشجویان و اساتید دانشگاه و بازدید کنندگان روبرو شد. یکی از برنامه‌های که با استقبال زیادی در این همایش همراه بود کارگاه آموزشی تحت عنوان «سرشماری چیست؟» بود که توسط مهندس اقدر از کارشناسان ارشد این رشته ارائه گردید. در این کارگاه آموزشی که با معرفی فرآیندهایی اجرایی طرح‌های سرشماری همراه بود دانشجویان با مفاهیمی از قبیل نقشه‌خوانی و به روز آوری نقشه چگونگی اجرایی میدانی سرشماری و نتایج و اعتبار یابی نتایج آشنا شدند. بخشی از این همایش به معارفه دانشجویان جدید الورود رشته آمار و دروس ارائه شده در این رشته اختصاص داشت. لازم به ذکر است که گروه آمار دانشگاه صنعتی خاتم الانبیای بهبهان از سال ۱۳۹۰ اقدام به پذیرش دانشجو در دوره کارشناسی نموده که از نظر آموزشی دارای فارغ‌التحصیلان با کیفیتی است که بسیاری از آنان جذب بازار کار شده و یا در دوره‌های تحصیلات تکمیلی مشغول تحصیل هستند. دکتر صالحی ویسی دبیر این همایش به پذیرش موفقیت آمیز ۸۰ درصدی فارغ‌التحصیلان رشته آمار این دانشگاه در دانشگاه‌های برتر کشور اشاره و ابراز امیدواری کردند این همکاری‌ها جهت توسعه اشتغال و توانمندسازی خروجی‌های دانشگاه همراه باشد.

ارسالی دکتر صالحی ویسی دبیر همایش

اخبار دانشگاه‌ها و موسسات

دانشگاه تربیت مدرس

کارگاه آموزشی تحلیل داده‌های تابعی و کاهش بُعد، با تدریس دکتر مهدی معدولیت عضو هیئت علمی دانشگاه مارکوئیت آمریکا برگزار شد. این کارگاه در روز چهارشنبه یکم آذرماه با حضور ۵۰ نفر شرکت کننده به مدت ۸ ساعت در مرکز رایانه دانشگاه تربیت مدرس در دانشکده علوم پایه برگزار گردید. شرکت کنندگان این کارگاه شامل دانشجویان و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی، شهید بهشتی، چمران، صنعتی اصفهان، شاهرود، امیرکبیر، سمنان، زنجان، علامه طباطبائی، خوارزمی و تربیت مدرس از رشته‌های مختلفی از قبیل آمار، شیمی تجزیه، روانشناسی شناختی

دانشگاه خلیج فارس

۱- برگزاری کارگاه داده‌کاوی با SPSS Modeler توسط دکتر حسین حق‌بین به مدت ۱۸ ساعت در کتابخانه مرکزی دانشگاه.

۲- برگزاری کارگاه آموزش برنامه نویسی به زبان R توسط دکتر سید مرتضی نجیبی به مدت ۱۲ ساعت در کتابخانه مرکزی دانشگاه.

۳- برگزاری کارگاه «کاربرد طرح و تحلیل آزمایش‌ها در علوم زیستی» توسط دکتر سعید طهماسبی به مدت ۲ ساعت در مرکز تحقیقات خلیج فارس.

۴- جناب آقای دکتر سعید طهماسبی به مرتبه دانشیاری ارتقاء یافتند.

ارسالی دکتر حسین حق‌بین نماینده انجمن

Integrating Data Transformation In Functional Principal Component Analysis

توسط آقای دکتر مهدی معدولیت از دانشگاه مارکت امریکا برگزار گردید.

ارسالی دکتر علی دولتی نماینده انجمن

دانشگاه مازندران

۱- به مناسبت هفته پژوهش، مراسمی توسط گروه آمار دانشگاه مازندران در سالن همایش دانشکده ریاضی برگزار گردید. در این مراسم، جناب آقای دکتر محمدقاسم وحیدی اصل استاد گروه آمار دانشگاه شهید بهشتی، سخنرانی تحت عنوان «پروکولاسیون: از خاستگاهی ساده تا نظریه ای غنی» ایراد کردند که مورد استقبال جمع حاضر قرار گرفت. در پایان مراسم از ایشان به خاطر سالها تلاش مستمر در عرصه آموزش و پژوهش در حوزه آمار تقدیر به عمل آمد.

۲- یک دوره کارگاه آموزشی SPSS به همت اعضای انجمن علمی آمار و با تدریس دانشجوی دکتری آمار خانم سیما نوری جویباری در هفته اول آذر برگزار گردید.

ارسالی دکتر مهران نقی زاده قمی نماینده انجمن

دانشگاه علامه طباطبائی

کرسی «تولید آمارهای رسمی علمی است یا تجربی؟» یکشنبه ۲۱ آبان ماه ۹۶ در دانشکده علوم ریاضی و رایانه دانشگاه علامه طباطبائی برگزار شد. در این نشست دکتر یوسف نورمحمدی، رئیس گروه اجرای طرحهای آماری و سرشماریهای معاونت آمار و اطلاعات سازمان برنامه و بودجه، دکتر حمیدرضا نوابپور، عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی و دکتر نادر نعمت اللهی، عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی حضور داشتند. در ابتدا، دکتر حمیدرضا نوابپور با پرسیدن این سوال که دانشگاه کاش چیست؟ سخنان خود را آغاز کرد و گفت: اولین کار دانشگاه این است که تولید دانش کند که این را من نفی نمیکنم اما آیا نباید این تولید دانش کاربردی در جامعه داشته باشد؟ دولت نیروهای خود را از کجا تامین می کند؟ از دانشگاه یا جای دیگر؟ عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی ادامه داد: قبل از انقلاب اغلب سازمانها نیروهای وابسته به خود را تربیت می کردند اما امروز وضع تغییر کرده است؛ چرا نمی توانیم از تربیت شدگان دانشگاهها در

دانشگاه مهندسی فناوری های نوین قوچان

یک دوره کارگاه آموزش نرم افزار آماری SPSS توسط گروه ریاضی و با همکاری انجمن ریاضی دانشگاه در محل سالن کامپیوتر دانشکده مهندسی دانشگاه مهندسی فناوری های نوین قوچان برگزار گردید. مخاطبین در این کارگاه دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد رشته های ریاضی و مهندسی بودند. به شرکت کنندگان گواهی شرکت در کارگاه صادر گردید. مدرس مدعو این کارگاه آقای حسین تیره دانشجوی ترم آخر مقطع کارشناسی ارشد آمار زیستی دانشگاه علوم پزشکی مشهد بودند.

ارسالی دکتر داود فرید نماینده انجمن آمار

دانشگاه رازی کرمانشاه

۱- آقای دکتر سید رضا هاشمی یک دوره فرصت مطالعاتی را در کشور فرانسه گذراندند.
۲- آقای دکتر سلیمان خزائی به سمت معاون آموزشی دانشکده علوم منصوب شدند.
۳- آقای دکتر مهرداد نیپرست به مدیر دفتر نظارت و ارزیابی دانشگاه منصوب شدند.
۴- آقای دکتر حبیب جعفری به مرتبه دانشیاری ارتقاء یافتند.
۵- آقای دکتر حبیب جعفری به سمت معاون پژوهشی و اجرایی دانشکده علوم منصوب شدند.
۶- خانم دکتر مریم شرفی به سمت مدیر گروه آمار منصوب شده اند.

ارسالی دکتر حبیب جعفری نماینده انجمن

دانشگاه یزد

۱- آقای دکتر ذاکر زاده به مرتبه دانشیاری ارتقا یافتند.
۲- آقای دکتر حمزه ترابی به مرتبه استادی ارتقا یافتند.
۳- آقای دکتر حمزه ترابی یک دوره یک ساله فرصت مطالعاتی را در دانشگاه مارکت کشور امریکا به سر بردند.
۴- آقای دکتر علی اکبر جعفری به سمت مدیر گروه آمار منصوب شدند.
۵- آقای دکتر رسول روزگار یک دوره فرصت مطالعاتی کوتاه مدت را در دانشگاه کپنهاک کشور دانمارک به سر بردند.
۶- آقای دکتر علی دست برآورده به سمت رئیس گروه برنامه ریزی توسعه و آمایش دانشگاه منصوب شدند.
۷- سخنرانی تخصصی با عنوان

دستگاه‌های اجرایی استفاده کنیم؟ اگر دولت از این نیروها استفاده نمی‌کند پس بهتر نیست که دانشکده‌هایی مربوط به خود را برای پرورش نیرو تاسیس کند؟ چرا وزارت علوم اجازه نمی‌دهد که آقایان موسسه‌هایی جدای از دانشگاه برای تربیت نیروی انسانی داشته باشند؟ آمارهای رسمی به اطلاعات عددی گفته می‌شوند که توسط دولت یا مراجع صلاحیت‌دار که در قوانین و مقررات مشخص هستند، تولید و منتشر می‌شوند و اطلاعاتی را در مورد وضعیت عمومی کشور برای امور مدیریتی (برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری، و تصمیم‌گیری) به دست می‌دهند. وی با اشاره به تفاوت دیدگاه‌هایی که در دانشگاه‌ها و دستگاه‌های اجرایی تولیدکننده آمار وجود دارد، اظهار کرد: دانشگاه معتقد است که فعالیت‌های دستگاه‌های اجرایی علمی نیست و نظریه‌ای پشت کارهای آماری وجود ندارد. در حالی که اگر تک تک مراحل پرسشنامه را در نظر بگیریم متوجه این موضوع می‌شویم که در همه مراحل به نظریه نیاز داریم. این متخصص یادآور شد: اینکه پرسشنامه خود را چگونه فراهم کنیم بستگی به پیشرفت جامعه دارد که از روش‌های دستی، اینترنتی و یا پستی استفاده کنیم. نواب‌پور در ادامه با اشاره به تعریف آمار گفت: آمار فرآیندی است که داده‌ها گردآوری، پردازش و استنباط می‌شوند. وی افزود: دانشجویان در دانشگاه فقط نظریه آن هم در دنیای غیرواقعی می‌خوانند. مثلاً در جامعه واقعی مردم به همه پرسش‌ها پاسخ نمی‌دهند و باید بی‌پاسخی را در جامعه اندازه گرفت؛ ولی در دانشگاه این امر رعایت نمی‌شود. عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی با اشاره به تعریف آمار رسمی گفت: آمار رسمی آن اطلاعاتی است که شرکت‌های دولتی تعریف می‌کنند اما آیا آمارهای رسمی علمی است یا خیر؟ در پاسخ به این سوال باید گفت که این آمارها علمی نیستند. نواب‌پور با اشاره به امر پاکسازی خاطرنشان کرد: در تولید آمار رسمی قسمتی به نام پاکسازی داریم، یعنی داده‌هایی که جمع‌آوری می‌کنند حاوی بی‌پاسخی و ناسازگاری است اما آیا نظریه‌ای وجود دارد که در سراسر دنیا برای این اقدامات به صورت واحد وجود داشته باشد؟ وی ادامه داد: در مرحله طراحی می‌توان تمهیداتی داشت که نرخ بی‌پاسخی کمتر باشد مثلاً در روستاهای حوالی تهران معتقدند که از خانم‌ها برای جمع‌آوری پرسشنامه نباید استفاده کرد چرا که مردم آن اطراف بیشتر به مردها پاسخ می‌گویند اما این قضیه نظریه‌ای پشتش نیست چون ممکن است بسته به هر کشور متفاوت باشد. عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی اضافه کرد: در تولیدات رسمی از استنباط استفاده نمی‌شود و فقط گردآوری و پردازش وجود دارد بنابراین فقط به کیفیت توجه می‌کنند که آن هم بستگی به

تجربه و نظریه دارد. وی افزود: تولید آمار رسمی به ما عدد می‌دهد و از کیفیت صحبت می‌کند یعنی ارتباط، انسجام، تجربه، دانش و غیره است اما در دانشگاه رویکرد «مدل مبنا» داریم. نواب‌پور ادامه داد: در دانشگاه باید کاری انجام دهیم که بیرون هم از آن استفاده کنند. همچنین واسطه تعامل را فراهم کنیم چرا که مثلاً دانشگاه باید بداند که بعضی کارهای آماری نیازی به نظریه ندارد و تحقیقات به سمتی برود که به درد بیرون هم بخورد. عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی در پایان گفت: هدف ما تولید آمار رسمی با کیفیت بالاست و دانشکده ما با استعدادی که دارد مسائل این قبیل را می‌تواند به خوبی حل کند. در ادامه نشست، دکتر نادر نعمت‌اللهی به عنوان ناقد موضوع کرسی اظهار کرد: ما یک تولید آمار رسمی داریم که تولید اطلاعات در آن انجام می‌شود و دیگری پردازش آمار رسمی است یعنی خطاها و بی‌پاسخی‌ها را باید اندازه گرفت؛ اینجا است که هم جنبه علمی و هم تجربی باید استفاده شود. وی افزود: علم به این مسئله کمک کرده است که نتوان بین تجربی یا علمی بودن آمار رسمی تفاوت جدی قائل شد. عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی ادامه داد: در ایران تولید آمار رسمی کیفیت مناسب را ندارد و هنوز آمار و اطلاعات در بعضی جاها موجود نیست و در بسیاری از مکان‌ها حتی آمار ثبتی وجود دارد. وی یادآور شد: قسمت بزرگی از مشکلات آمارهای رسمی به دانشگاه و آموزش‌ها برمی‌گردد. دانشجویان بیشتر زمینه‌های عملی این رشته را نمی‌توانند پوشش دهند. نعمت‌اللهی با اشاره به نبود شناخت در زمینه آمار رسمی گفت: برای جلوگیری از این مشکل رشته آمار رسمی را مصوب وزارت علوم کردیم و از سال آینده به رشته‌های دانشگاه اضافه می‌شود که بتوانیم گام موثری در این زمینه داشته باشیم. حوزه‌های تجربی آمار برای همیشه تجربی نمی‌مانند. در ادامه، دکتر یوسف نورمحمدی اظهار کرد: دلیل اینکه ممکن است بعضی افراد آمارشناسان رسمی را به عنوان آمارشناسان علمی نشانند به دانشگاه و مراکز آماری بیرون مربوط است. رئیس گروه اجرای طرح‌های آماری و سرشماری‌ها معاونت آمار و اطلاعات سازمان برنامه و بودجه افزود: چالش‌های جدی در امور آماری از قرن نوزدهم شکل گرفت چرا که استادان سعی کردند این ارتباط را بین این دو دسته فراهم کنند. وی ادامه داد: حوزه‌هایی هست که تجربی است ولی این امر به معنی این نیست که قرار است تجربی بماند و ممکن است روزی تتوریک شود. نورمحمدی اظهار کرد: در طراحی پرسشنامه‌های آماری یک بحثی با عنوان حوزه علوم شناختی مطرح شده است که اگر بخواهید طراحی پرسشنامه کنید می‌توانید با کمک روش‌هایی نوین نرخ پاسخگویی را بالا برد،

بازگرداندن سلامت جامعه و هر یک از افراد آن در طول یک دوره‌ی زمانی معین می‌باشد. در بین کشورهای منطقه‌ی MENA (خاورمیانه و شمال آفریقا) که شامل ۲۱ کشور می‌شود، ایران از پیشگامان تهیه‌ی «حساب‌های ملی سلامت» بوده، چنان‌که از سال ۱۳۸۰ تا کنون، مرکز آمار ایران در شش مرحله اقدام به تهیه‌ی این حساب کرده است:

- مرحله‌ی اول: چهار جدول اصلی حساب‌های ملی سلامت برای سال ۱۳۸۰،
 - مرحله‌ی دوم: سری زمانی چهار جدول اصلی حساب‌های ملی سلامت برای سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۷،
 - مرحله‌ی سوم: سری زمانی چهار جدول اصلی حساب‌های ملی سلامت برای سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۰،
 - مرحله‌ی چهارم: چهار جدول اصلی حساب‌های ملی سلامت برای سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲.
 - مرحله‌ی پنجم: چهار جدول اصلی حساب‌های ملی سلامت برای سال ۱۳۹۳.
 - مرحله‌ی ششم: چهار جدول اصلی حساب‌های ملی سلامت برای سال ۱۳۹۴.
- طرح محاسبه‌ی حساب‌های ملی سلامت برای سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ با توجه به درخواست وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و با بهره‌گیری از تجربه‌ی سال‌های گذشته‌ی مرکز آمار ایران و پژوهشکده‌ی آمار اجرا شده است.

- برخی از نتایج به‌دست‌آمده از این مطالعه به شرح زیر است:
- هزینه‌های عمومی سلامت به قیمت جاری در سال ۱۳۹۳ برابر با ۹۰۹,۳۹۶,۹۳۵ میلیون ریال و در سال ۱۳۹۴ برابر با ۱,۰۸۰,۷۱۷,۱۸۰ میلیون ریال بوده است. رشد هزینه‌های عمومی سلامت به قیمت جاری در سال ۱۳۹۳ نسبت به سال قبل، برابر با ۳۸/۵ درصد و در سال ۱۳۹۴ برابر با ۱۸/۸ درصد بوده است.
 - سهم پرداخت مستقیم از جیب خانوارها به کل هزینه‌های سلامت در سال ۱۳۹۳ برابر با ۳۸/۷۵ درصد و در سال ۱۳۹۴ برابر با ۳۸/۱۱ درصد بوده است.
 - در بین کارکردهای مختلف سلامت، در سال ۱۳۹۳ خدمات درمانی با ۵۵/۴۱ درصد بیش‌ترین سهم از کل هزینه‌های سلامت را دارد. پس از آن، هزینه‌ی داروهای مصرفی برای بیماران سرپایی با ۱۶/۶۷ درصد قرار دارد. در سال ۱۳۹۴ خدمات درمانی با ۵۷/۷۳ درصد بیش‌ترین سهم را از کل هزینه‌های عمومی سلامت دارد و هزینه‌ی داروهای مصرفی برای بیماران سرپایی با ۱۷/۱۴ درصد در رتبه‌ی دوم قرار دارد. از منظر سیاست‌گذاران، توجه به

بنابراین ارتباطی که بین آمار و یک حوزه جدیدی از یک علم دیگر وجود دارد می‌تواند منجر به ایجاد نظریه شود. وی اضافه کرد: در حوزه‌های علم اقتصاد، جامعه‌شناسی و رشته‌های دیگر هم از آمار استفاده می‌شود. این مسئول با اشاره به کاربرد اصلی آمار در جامعه گفت: بحث اصلی در آمار این است که چگونه می‌توانیم داده‌ها را در سطح جامعه عملی کنیم؟ چیزی که دانشگاه به دانشجویان آموزش می‌دهد بیشتر نظری است. وی افزود: یکی از مفاهیمی که چالش جدی نسبت به آن در کشور داریم این است که کیفیت آمارهای ثبتی چگونه ارزیابی می‌شود؟ در سال ۷۸ زمانی که آمارهای ثبتی مبنا شروع شد هیچ جزوهای در کشور وجود نداشت، بنابراین من و بعضی از استادان شروع به نوشتن این جزوات کردیم که منبع آمار رسمی شدند ولی امروز چند کتاب در این زمینه داریم.

ارسالی دکتر نادر نعمت‌اللهی

پژوهشکده آمار

- ۱- دوره‌ها و کارگاه‌های زیر در سه ماه سوم سال ۹۶ برگزار گردید:
 - کارگاه آموزشی برنامه‌نویسی با نرم‌افزار SAS (پیشرفته)
 - کارگاه آموزشی برنامه‌نویسی با نرم‌افزار SAS
 - کارگاه آموزشی آشنایی با اینفوگرافیک و تصویرسازی
 - دوره آموزشی روش‌های ادیت و جانپی در آمارگیری‌ها
 - کارگاه آموزشی استخراج نتایج سرشماری سال ۱۳۹۵ با استفاده از نرم‌افزار SAS
 - دوره آموزشی آشنایی با منابع خطا در آمارگیری‌ها و روش‌های محاسبه و کنترل خطاهای بی‌پاسخی و اندازه‌گیری
 - ۲- انتشار گزارش طرح پژوهشی محاسبه‌ی حساب‌های ملی سلامت سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴
- «حساب‌های ملی سلامت» یکی از حساب‌های اقماری حساب‌های ملی است که مجموعه‌ای از اطلاعات نظام‌مند، جامع و سازگار از جریان منابع در نظام خدمات سلامت یک کشور را برای دوره‌ای معین فراهم می‌آورد. این حساب، وضعیت هزینه‌های صرف‌شده برای سلامت در یک دوره‌ی معین (سالانه) را نشان می‌دهد. به‌عنوان مثال، مشخص می‌شود که چه نهادی هزینه می‌کند، این هزینه برای چه امور یا کارکردهایی صرف می‌شود، هزینه در کجا رخ می‌دهد، برای کدام بیماری هزینه می‌شود، ویژگی‌های شخص ذی‌نفع (سن، جنس، منطقه‌ی جغرافیایی، درآمد) چیست، و منبع درآمد این هزینه‌ها کجاست. در این حساب، سلامت شامل دو بخش بهداشت و درمان است و مخارج ملی سلامت، شامل هزینه‌ی همه‌ی فعالیت‌هایی است که هدف اصلی‌شان حفظ، ارتقا و / یا

هزینه‌ی «آموزش»، «تحقیق و توسعه» و «تشکیل سرمایه» در بخش سلامت، چه از لحاظ مبلغ و چه از لحاظ سهم آن از کل هزینه‌های سلامت، اهمیت بسزایی دارد. سهم هر یک از این هزینه‌ها از کل هزینه‌های عمومی سلامت در سال ۱۳۹۳ به ترتیب معادل ۳/۸۰ و ۰/۳۶ و ۲/۲۳ درصد و در سال ۱۳۹۴ به ترتیب معادل ۲/۸۴ و ۰/۴۵ و ۲/۰۶ درصد بوده است.

- در بین فراهم‌کنندگان مختلف در سال ۱۳۹۳، بیمارستان‌ها ۳۸/۰۶ درصد از کل هزینه‌های سلامت را به خود اختصاص داده‌اند و پس از آن، فراهم‌کنندگان خدمات سرپایی، داروخانه‌ها، و مؤسسات فراهم‌کننده‌ی خدمات وابسته به سلامت، به ترتیب با ۳۰/۹۵ و ۱۶/۳۳ و ۴/۸۲ درصد قرار داشته‌اند.

- در بین فراهم‌کنندگان مختلف در سال ۱۳۹۴، بیمارستان‌ها ۴۰/۸۴ درصد از کل هزینه‌های سلامت را به خود اختصاص داده‌اند و پس از آن، فراهم‌کنندگان خدمات سرپایی، داروخانه‌ها، و مؤسسات فراهم‌کننده‌ی خدمات وابسته به سلامت، به ترتیب با ۲۹/۸۲ و ۱۶/۸۱ و ۴/۰۴ درصد قرار داشته‌اند.

- در سال ۱۳۹۳ خانوارها ۴۶/۳۲ درصد از منابع مالی سلامت را چه از طریق پرداخت مستقیم از جیب و چه به صورت پرداخت غیرمستقیم از طریق شخص ثالث تأمین کرده‌اند. پس از آن، سهم وجوه دولت مرکزی و سهم کارفرمایان، به ترتیب با ۳۱/۴۷ و ۱۵/۴۸ درصد قرار دارند.

- در سال ۱۳۹۴ خانوارها ۴۵/۶۸ درصد از منابع مالی سلامت را چه از طریق پرداخت مستقیم از جیب و چه به صورت پرداخت غیرمستقیم از طریق شخص ثالث تأمین کرده‌اند. پس از آن، سهم وجوه دولت مرکزی و سهم کارفرمایان، به ترتیب با ۲۹/۳۹ و ۱۶/۸۰ درصد قرار دارند.

فایل گزارش کامل این طرح پژوهشی در بخش «فروشگاه» وبگاه پژوهشکده‌ی آمار ایران به نشانی www.srtc.ac.ir قابل تهیه است.

۳- گزارش طرح پژوهشی اقتصاد روستایی ایران: حساب تولید بخش‌های اقتصاد در حوزه‌ی روستایی-سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ منتشر شد.

حساب تولید روستایی، مجموعه‌ای از حسابداری جامع بر اساس الگوی سیستم حساب‌های ملی است که مطالعه‌ی کمی و منظم فعالیت‌های اقتصادی روستا به صورت جامع و هدفمند را برای یک دوره‌ی زمانی معلوم (معمولاً یک سال) امکان‌پذیر می‌سازد. حساب تولید حوزه‌ی روستایی، نقش شایان توجهی را در برنامه‌ریزی روستایی، بررسی عملکرد اقتصاد روستایی و

تحلیل امکانات و پتانسیل‌های روستایی بر عهده دارد؛ به طوری که تحقق اهداف برنامه‌ریزی روستایی بدون استفاده از یافته‌ها، شاخص‌ها و متغیرهای حساب‌های روستایی امکان‌پذیر نیست. به عبارت دیگر همان‌طور که سیستم حساب‌های ملی و استانی، چارچوب حسابداری جامع و منسجمی برای تنظیم و ارائه‌ی داده‌های اقتصادی کشور و استان‌ها به دست می‌دهد، حساب تولید روستایی نیز همین چارچوب را در حوزه‌ی روستایی عرضه می‌کند. لذا تهیه و در دست داشتن چنین حساب‌هایی به مطالعات و شناخت پتانسیل‌های موجود در روستاها کمک می‌کند و انجام سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری اقتصادی، یا برنامه‌ریزی در جهت توسعه‌ی روستایی را ممکن می‌سازد. پژوهشکده‌ی آمار با همکاری مرکز آمار ایران و معاونت توسعه‌ی روستایی مناطق محروم کشور در دو مرحله اقدام به تهیه‌ی این حساب کرده است:

- مرحله‌ی اول: حساب تولید بخش‌های اقتصاد در حوزه‌ی روستایی- سال ۱۳۹۱

- مرحله‌ی دوم: حساب تولید بخش‌های اقتصاد در حوزه‌ی روستایی- سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

اهم نتایج و یافته‌ها به شرح زیر است:

- کل تولید ناخالص داخلی کشور به قیمت جاری در سال ۱۳۹۲ بالغ بر ۱/۱۰ میلیون ریال بوده است. از این میزان تولید، نزدیک به ۴/۷ میلیون ریال معادل ۷۳ درصد مربوط به اقتصاد شهری، و بیش از ۷/۲ میلیون ریال در حوزه‌ی روستایی، معادل ۲۷ درصد بوده است.

- کل تولید ناخالص داخلی کشور به قیمت جاری در سال ۱۳۹۳ نزدیک به ۵/۱۱ میلیون ریال بوده است. از این میزان تولید، ۵/۸ میلیون ریال مربوط به اقتصاد شهری، معادل ۷۳/۶ درصد و ۳ میلیون ریال در حوزه‌ی روستایی، معادل ۲۶/۴ درصد بوده است.

- سهم ارزش افزوده‌ی بخش کشاورزی از کل تولید ناخالص داخلی روستا در سال ۱۳۹۲ برابر با ۳۸ درصد، و سهم مشابه (متناظر) بخش معدن ۷/۲۹ درصد و سهم مشابه (متناظر) بخش صنعت ۱۳ درصد بوده است.

- سهم ارزش افزوده‌ی بخش کشاورزی از کل تولید ناخالص داخلی روستا در سال ۱۳۹۳ برابر با ۴۱/۱ درصد، و سهم متناظر بخش معدن ۲۳/۷ درصد و سهم متناظر بخش صنعت ۱۴ درصد بوده است.

- از کل تولید ناخالص داخلی کشور در سال ۱۳۹۲ که بالغ بر ۱/۱۰ میلیون ریال بوده است، نزدیک به ۴/۴ میلیون ریال مربوط به بخش تولید و بیش از ۷/۵ میلیون ریال مربوط به بخش خدمات

بوده است. به عبارت دیگر از کل اقتصاد کشور در سال ۱۳۹۲، میزان ۴/۴۳ درصد مربوط به بخش تولید و ۶/۵۶ درصد مربوط به بخش خدمات است.

• از کل تولید ناخالص داخلی کشور در سال ۱۳۹۳ که نزدیک به ۵/۱۱ میلیون ریال بوده است، بیش از ۷/۴ میلیون ریال مربوط به بخش تولید و نزدیک به ۸/۶ میلیون ریال مربوط به بخش خدمات بوده است. به عبارت دیگر از کل اقتصاد کشور در سال ۱۳۹۳، میزان ۴۱ درصد مربوط به بخش تولید و ۵۹ درصد مربوط به بخش خدمات است.

• از کل تولید اقتصادی روستا در سال ۱۳۹۲ که بالغ بر ۷/۲ میلیون ریال بوده است، نزدیک به ۳/۲ میلیون ریال (معادل ۳/۸۳ درصد) مربوط به بخش تولید و بیش از ۴۰۰ هزار ریال (معادل ۷/۱۶ درصد) مربوط به بخش خدمات است. این در حالی است که از کل ارزش افزوده‌ی تولید ناخالص داخلی در اقتصاد شهری، ۷/۲۸ درصد مربوط به فعالیت‌های تولیدی و ۳/۷۱ درصد مربوط به فعالیت‌های خدماتی است.

• از کل تولید اقتصادی روستا در سال ۱۳۹۳ که بالغ بر ۳ میلیون ریال بوده است، نزدیک به ۵/۲ میلیون ریال (معادل ۵/۸۱ درصد) مربوط به بخش تولید و بیش از ۵۰۰ هزار ریال (معادل ۱۸/۵ درصد) مربوط به بخش خدمات است. این در حالی است که از کل ارزش افزوده‌ی تولید ناخالص داخلی در اقتصاد شهری، ۲۶/۴ درصد مربوط به فعالیت‌های تولیدی و ۷۳/۶ درصد مربوط به فعالیت‌های خدماتی است.

• سهم اقتصاد روستایی در سال ۱۳۹۲ از کل اقتصاد کشور ۲۷ درصد و سهم اقتصاد شهری از کل اقتصاد کشور ۷۳ درصد است. • سهم اقتصاد روستایی در سال ۱۳۹۳ از کل اقتصاد کشور ۲۶/۴ درصد و سهم اقتصاد شهری از کل اقتصاد کشور ۶/۷۳ درصد است. • سهم اقتصاد روستایی از رشته فعالیت‌های تولیدی در سال ۱۳۹۲ میزان ۵۳ درصد و سهم اقتصاد شهری از رشته فعالیت‌های تولیدی ۴۷ درصد بوده است.

• سهم اقتصاد روستایی از رشته فعالیت‌های تولیدی در سال ۱۳۹۳ میزان ۵۳ درصد و سهم اقتصاد شهری از رشته فعالیت‌های تولیدی ۴۷ درصد بوده است.

• سهم اقتصاد روستایی از رشته فعالیت‌های خدماتی در سال ۱۳۹۲ میزان ۸ درصد و سهم اقتصاد شهری از رشته فعالیت‌های خدماتی ۹۲ درصد بوده است.

• سهم اقتصاد روستایی از رشته فعالیت‌های خدماتی در سال ۱۳۹۳ میزان ۸ درصد و سهم اقتصاد شهری از رشته فعالیت‌های خدماتی

۹۲ درصد بوده است.

ارسالی خانم صادقی نماینده انجمن

خانه آمار اصفهان

۱. برگزاری سمینار «سمینار هوش تجاری و داشبوردهای مدیریتی» توسط آقای مسعود عیسی‌پره در تالار مریم میرزاخانی خانه ریاضیات اصفهان.

۲. دریافت جایزه ترویج علم سال ۹۶، توسط آقای دکتر علی رجالی.

۳. برگزاری سخنرانی با عنوان «هوش چیست و هوشمند کیست؟ بحثی درباره هوشمندی و ارتباط آن با آمار و احتمال» توسط آقای دکتر سید محمود طاهری.

۴. شرکت در نمایشگاه هفته پژوهش استان اصفهان و ارائه دستاوردها و فعالیتهای خانه آمار اصفهان.

۵. برگزاری سخنرانی با عنوان «داده‌کاوی و متن‌کاوی» توسط آقای دکتر امید غیاثوند در هفته پژوهش.

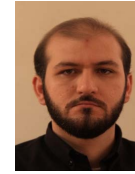
ارسالی دکتر ایران‌پناه نماینده انجمن

گزارشی از دفاعیه نخستین رساله دکتری با موضوع فلسفه آمار

دکتر شهین اعوانی، مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه

فلسفه علم، یک دانش مضاف است؛ یعنی در باره چپستی و ماهیت علم بحث می‌کند. گرچه تاکنون در باره شاخه‌های گوناگون فلسفه علم، مانند فلسفه فیزیک، فلسفه تاریخ، فلسفه تکنولوژی، فلسفه ریاضی، فلسفه هنر و فلسفه اخلاق پژوهش‌های گسترده‌ای صورت گرفته است، اما در مورد فلسفه آمار (/ فلسفه استنباط آماری) پژوهش‌های اندکی در سطح بین‌المللی انجام شده است. در ایران نیز گرچه حدود دو دهه است که دوره‌های کارشناسی ارشد فلسفه علم و حدود یک دهه است که دوره‌های دکترای فلسفه علم در برخی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی دایر شده است، اما تاکنون پایان یا رساله‌ای مستقل در باب «فلسفه آمار» نگاشته نشده بود. خوشبختانه، نخستین قدم در این راه، توسط آقای مهدی عاشوری در مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه برداشته شد. ایشان، به عنوان نخستین دانش‌آموخته دکترای فلسفه علم در گرایش فلسفه آمار (در ایران) به تازگی از رساله خود با موفقیت دفاع نمودند.

گزارشی از رساله آقای مهدی عاشوری

آقای مهدی عاشوری دانش‌آموخته رشته فیزیک در مقطع کارشناسی و دانش‌آموخته رشته فلسفه اسلامی در مقطع کارشناسی ارشد است. ایشان در سال ۱۳۹۲ در مقطع دکتری فلسفه علم در «مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران» پذیرفته شد و در خرداد ۱۳۹۶ از رساله دکتری خود با عنوان «بازنمایی مدل‌های آماری با تأکید بر استنباط علی» با راهنمایی آقای دکتر سید محمود طاهری (استاد دانشگاه تهران) و مشاوره آقای دکتر امیراحسان کرباسی‌زاده (استادیار مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه) دفاع نمود. هیات داوران این رساله، آقایان دکتر شاپور اعتماد (مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه، پژوهشکده فلسفه علم)، دکتر محمدقاسم وحیدی اصل (دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر ناصر بهنام‌پور (دانشگاه علوم پزشکی گرگان)، دکتر ابوتراب یغمایی (دانشگاه شهید بهشتی) و خانم دکتر شهین اعوانی (مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه، پژوهشکده فلسفه) بودند. آقای دکتر مهدی عاشوری هم اکنون عضو هیأت علمی مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران هستند.

چکیده‌ای از رساله

بسیاری از پیشرفت‌های علمی مرهون توانی است که مدل‌های علمی در شناخت پدیده‌های طبیعی و انسانی در اختیار ما قرار داده‌اند. «مدل‌سازی علی» از روش‌های آماری رایج در علوم است. اما کاربردپذیری «استنباط آماری» و «استنباط علی» در مدل‌سازی چگونه قابل توضیح است؟ مدل‌ها بنابر رویکرد دلالت‌شناسانه چیزی را در مورد واقعیت «بازنمایی» می‌کنند، آیا می‌توان کاربرد استنباط آماری را به قدرت بازنمایی مدل‌های آماری فروکاست؟ در فصل‌های اول و دوم این رساله پس از مرور نوشتگان نظری درباره چیستی «بازنمایی مدل‌های علمی» و «نقش استنباط آماری و استنباط علی در مدل‌سازی»، در فصل‌های سوم و چهارم، به نقش «تناظر ساختاری» و «مؤلفه‌های کارکردی عامل‌شناسا» در بازنمایی مدل‌های آماری پرداخته شده است. نشان داده شده است که مدل‌های آماری ساختاری توسط ضرایب مدل متعین می‌شوند؛ ولی به دلیل عدم تعین و وابستگی این ضرایب به زمینه، تعین مدل‌های آماری ساختاری ناقص است و تناظر ساختاری میان مدل و هدف برای توضیح رابطه بازنمایی کافی نیست و سه مؤلفه «تعبیر متغیر تصادفی»، «قصد پژوهشگر از تحقیق آماری» و «انتخاب برآوردگر

مناسب»، در بازنمایی مدل‌های آماری دخیل هستند. نتیجه این دو بحث این است که «عامل‌شناسا بر اساس ویژگی‌ها و روابط موجود در مدل آماری و بر اساس تعبیر، قصد و انتخاب خود، آن ویژگی‌ها و روابط را مناسب بازنمایی تشخیص می‌دهد». این نظریه که آن را «بازنمایی استنباطی مدل‌های آماری» می‌نامیم، راهگشای بحث درباره «بازنمایی روابط علی توسط مدل‌های آماری ساختاری» است. با استفاده از این نظریه، در فصل پنجم نشان داده شده است که هرچند «مدل‌های آماری ساختاری» می‌توانند «اثر» «مداخله‌ها» را «اندازه‌گیری» و «بازنمایی» کنند، اما با بررسی مدعا و نقدهای مطرح درباره سه مفروض «علیت به مثابه مداخله»، «علیت به مثابه خلاف واقع» و «فرض بخش‌مندی سیستم مورد مطالعه» نشان داده شده است که «مدل‌های آماری ساختاری» مناسب بررسی هر نوع ادعای علی نیست و صحت تحلیل آماری منوط به دقت در مرحله طراحی «مدل مفهومی» است.

از رساله دکترای ایشان، مقاله‌های پژوهشی زیر استخراج شده است:

- عاشوری، م.، طاهری، س.م. (۱۳۹۵)، بازنمایی مدل‌های آماری: دو رویکرد نگاشتی و استنباطی، دوفصلنامه فلسفه علم، سال ششم، شماره دوم، ۸۴-۶۵.
- عاشوری، م.، طاهری، س.م. (۱۳۹۶)، کاربردپذیری استنباط آماری از دیدگاه بازنمایی مدل‌های علمی، فصلنامه پژوهشی روش‌شناسی علوم انسانی، سال ۲۳، صص ۶۷-۸۳.
- عاشوری، م.، طاهری، س.م.، منصورنیا، م.ع.، استنباط علی و تعبیر خلاف واقع، فصلنامه اپیدمیولوژی (دانشگاه علوم پزشکی تهران و انجمن اپیدمیولوژی ایران) (در دست چاپ).
- Ashoori, M., Taheri, S.M., Toward the Applicability of Statistics: A Representational View, (Revised).

دانش‌آموختگان دوره دکتری آمار

آقای دکتر جعفر رحمانی شمسی

متولد ۱۳۵۵ در یزد، کارشناسی آمار ۱۳۷۷ از دانشگاه شهید بهشتی تهران، کارشناسی ارشد آمار ۱۳۷۹ از دانشگاه شهید چمران اهواز، دکترای آمار ۱۳۹۶ از دانشگاه یزد، محل اشتغال فعلی ایشان سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان یزد است. عنوان رساله: الگوریتم جدید برای تحلیل مولفه‌های مستقل با استفاده از معیارهای وابستگی مفصل-مبنا. استاد راهنما: دکتر علی دولتی.

آقای دکتر محمد بیات

متولد ۱۳۶۵ شهرستان ملایر، استان همدان، کارشناسی آمار ۱۳۸۸ از دانشگاه فردوسی مشهد، کارشناسی ارشد آمار ۱۳۹۱ از دانشگاه فردوسی مشهد، دکترای آمار ۱۳۹۶ از دانشگاه یزد. عنوان رساله: تعمیمی بر سانسور پیش رونده نوع دوم. استاد راهنما: دکتر حمزه ترابی.

آقای دکتر حامد محمودیان محمودآباد

متولد ۱۳۶۲ در میبد در استان یزد، کارشناسی آمار ۱۳۸۴ از دانشگاه فردوسی مشهد، کارشناسی ارشد آمار ۱۳۸۵ از دانشگاه شهید باهنر کرمان، دکترای آمار ۱۳۹۶ از دانشگاه یزد.

عنوان رساله: ویژگی‌های توزیعی و استنباط در مدل‌های چوله‌ی نرمال-آمیزه‌ای: حالت‌های یک‌متغیره و دو‌متغیره. استاد راهنما: دکتر عیسی محمودی.

خانم دکتر مریم اسکندرزاده

متولد ۱۳۶۴ در شهرستان خرم آباد کارشناسی آمار سال ۱۳۸۶ از دانشگاه شهید چمران، کارشناسی ارشد آمار سال ۱۳۸۹ از دانشگاه شهید چمران، دکترای آمار سال ۱۳۹۷ از دانشگاه خلیج فارس. عنوان رساله: معیارهای اطلاع در نظریه قابلیت اعتماد بر اساس نمونه‌گیری مجموعه‌ی رتبه‌دار. استاد راهنما: دکتر سعید طهماسبی.

آقای دکتر سید محمود میرجلیلی

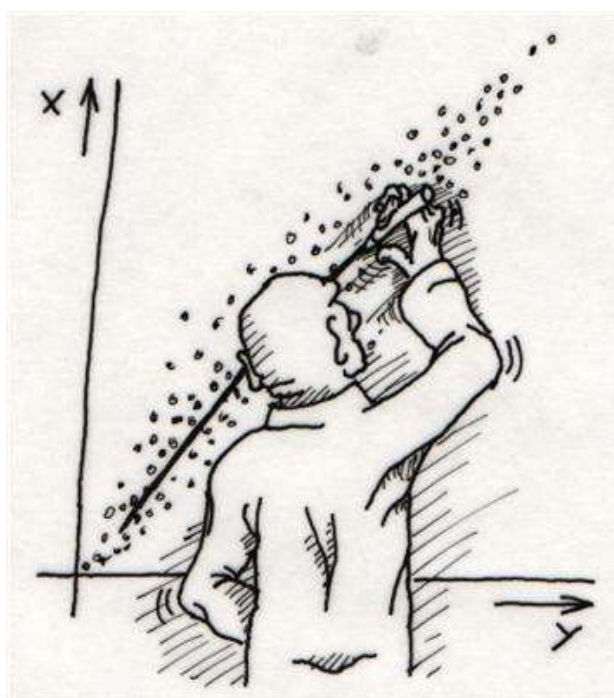
متولد ۱۳۵۸ یزد، کارشناسی آمار سال ۱۳۸۱ از دانشگاه شهید بهشتی، کارشناسی ارشد آمار سال ۱۳۸۴ از دانشگاه شهید چمران، دکترای آمار سال ۱۳۹۶ از دانشگاه یزد، محل کار دانشگاه ولایت ایرانشهر. عنوان رساله: روش‌های استنباطی نوین تحت داده‌های سانسور شده. استاد راهنما: دکتر حمزه ترابی.

آقای دکتر عبدالرسول مستاجران

- گزارش همایش‌های آماری
- نکات خواندنی
- مطالب تاریخی آمار
- معرفی شاخه‌های جدید آمار
- دیدگاه‌ها و نظرات پیرامون موضوع‌های مختلف در حوزه‌های آموزشی، پژوهشی و حرفه‌ای آمار
- معرفی کتاب‌های آماری
- گزارش سفرهای علمی و تجربه و اندوخته‌های فرصت‌های مطالعاتی همکاران

به ارتقای فرهنگ آماری کشور کمک کنند. مطالب ارسالی پس از تصویب هیات تحریریه، همراه با نام نویسنده درج خواهد شد.

«بدون شرح»

متولد ۱۳۶۱ در اصفهان، کارشناسی آمار ۱۳۸۴ از دانشگاه اصفهان، کارشناسی ارشد آمار ۱۳۸۷ از دانشگاه اصفهان، دکتری آمار ۱۳۹۶ از دانشگاه اصفهان.

عنوان رساله: مطالعه‌ای بر روش‌های بوت‌استرپ در کنترل فرایند آماری.
استاد راهنما: آقای دکتر نصراله ایران‌پناه.
اساتید مشاور: آقای دکتر افشین پرورده، آقای دکتر رسول نورالسنا.

واژه‌های آماری مصوب فرهنگستان

زیر نظر دکتر عادل محمدپور، گروه آمار دانشگاه صنعتی امیرکبیر

Actuary	بیم‌سنج
Actuarial science	علم بیم‌سنجی
Actuarial statistics	آمار بیم‌سنجی
Big data	مه داده‌ها
Carry over effect	اثر انتقالی
Canonical correlation	همبستگی کانونی
Classification	رده‌بندی
Clustered bar chart	نمودار میله‌ای خوشه‌ای
Clustering	خوشه‌بندی
Data science	علم داده‌ها
Dendogram	دارنگاشت
Improved estimator	برآوردگر به‌ساخته
Microarray data	داده‌های ریزآرایه‌ای
Nomination sampling	نمونه‌گیری نشان‌کردی
Supervised	نظارتی
Unsupervised	غیر نظارتی

دعوت به همکاری با خبرنامه انجمن

خبرنامه انجمن آمار از همه اعضای انجمن صمیمانه دعوت می‌کند،

با ارسال مطالب خود در زمینه‌های:

- اخبار آماری داخلی و خارجی
- مقالات عمومی (ترجمه و تالیف)

بزرگداشت روز ملی آمار و برنامه‌ریزی

دانشگاه حکیم
سبزواری، سبزواری

دانشگاه
صنعتی خواجه
نصیر طوسی

دانشگاه مازندران

دانشگاه سمنان

دانشگاه فردوسی مشهد

دانشگاه یزد

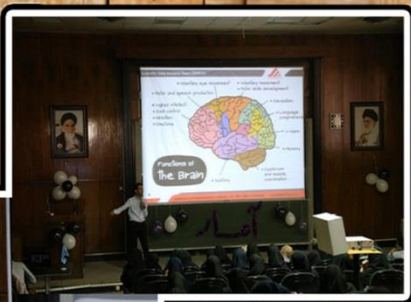
دانشگاه علوم پزشکی مشهد

بزرگداشت روز ملی آمار و برنامه ریزی

دانشگاه شیراز

مرکز
آمار
ایران

وزارت تعاون، کار
و رفاه اجتماعی

دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان

دانشگاه
گیلان

دانشگاه خوانسار

دانشگاه
خاتم الانبیاء
بهبهان

همایش‌های برگزار شده

انجمن علمی دانشجویی گروه آمار دانشگاه یزد برگزار می‌کند

بزرگداشت روز آمار و برنامه ریزی

همراه با معارفه دانشجویان نو ورود
کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری

زمان: ۱ آبان ۹۶ ساعت ۱۰ الی ۱۳ مکان: سالن ابن سینا

STATISTICS DAY

SAEED HAOQAT ARTWORKS

انجمن علمی آمار برگزار می‌کند

با سخنرانی پروفسور احمد بارسیان

روز ملی آمار گرامی باد

یکشنبه ۳۰ مهر ۱۳۹۶ ساعت ۹:۳۰

امفی تئاتر دانشکده علوم ریاضی

انجمن علمی دانشجویی گروه آمار دانشگاه یزد برگزار می‌کند

سخنرانان مدعو:

آقای دکتر حمیدرضا نوابپور
استاد رشته آمار دانشگاه علامه طباطبائی
آقای دکتر علیرضا یاراحمدی
دانشیار رشته مهندسی معدن دانشگاه یزد

مکان: سالن فرهنگ دانشگاه یزد

زمان: چهارشنبه ۱۳۹۶/۸/۳ ساعت ۸-۱۲

آمار و برنامه ریزی

همایش به مناسبت

انجمن علمی دانشجویی آمار دانشگاه گلستان برگزار می‌کند

بزرگداشت روز ملی آمار و برنامه ریزی

با حضور:
پروفسور نیرومند
استاد دانشگاه فردوسی مشهد

better data, better lives.

دوشنبه، ۱ آبان - ساعت ۱۰

سالار شهید مطهری

مدیریت امور فرهنگی دانشگاه گلستان

پیشین‌های بزرگداشت روز آمار و برنامه ریزی

(به همراه نمایشگاهی از دستاوردهای آماری)

سخنرانی دکتر ابراهیم خدایی
رئیس سازمان آموزش کشور
معاون وزیر علوم، تحقیقات و فناوری جمهوری اسلامی ایران

میزبان: رئیس آموزش کشور

سخنرانی مهندس رضا جوشن
کارگاه: معمار سر نوشت خود باشیم
کانون دانش‌آموختگان آمار استان اصفهان

پنجشنبه ۱۳ آبان ۱۳۹۶
ساعت ۹ صبح

نشانی: اصفهان، خیابان سعادت آباد (از گانه)، روبرو مقبره بنو امیاس
جنب ورزشگاه ابن سینا، شهر علم، خلد ابن اصفهان، تالار مریم میرزاغلی
شماره تماس: ۰۲۱۳۶۶۹۰۸۶۶ - ۰۲۱۳۶۶۹۰۱۲۳
آدرس سایت: www.stathouse.ir - آدرس تکریم: IfahanStatisticsHouse

همایش گرامی داشت روز ملی آمار و برنامه ریزی

آمار، نیاز امروز، ضرورت فردا

با حضور آقای دکتر علیرضا یاراحمدی
استاد گروه آمار دانشگاه فردوسی مشهد

رشت، دانشگاه گیلان، دانشکده علوم ریاضی، تالار چند کرسیه
شنبه ۱۳ آبان ماه ۱۳۹۶ ساعت ۹:۳۰

@GulistanStat

همایش بزرگداشت روز آمار و برنامه ریزی

با حضور دکتر امین حسن زاده
عضو هیئت علمی گروه آمار دانشگاه شهید بهشتی

آمفی تئاتر دانشکده علوم پایه دانشگاه کردستان

چهارشنبه ۳ آبان ماه ساعت ۱۴

انجمن علمی آمار با همکاری گروه آمار برگزار می‌کند

مراسم روز آمار و برنامه ریزی

با حضور:
فاوود نامسی (مدیر عامل شرکت صنعت توس مشهد)
مهندس مهدی خدا بنده (کارشناس شرکت تن آسای)

زمان: دوشنبه ۱۳۹۶/۸/۱
ساعت: ۱۱/۳۰ الی ۱۳

مکان: آمفی تئاتر دانشکده فنی مهندسی

حضور کلیه دانشجویان
رشته آمار
الزامی می‌باشد.

انجمن علمی آمار دانشگاه بیرجند برگزار می‌کند:

همایش گرامی داشت روز ملی آمار و برنامه ریزی

مندوبان داغ
با حضور
استاد گروه آماری

مکان: تالار ولایت
یکشنبه مورخ: ۹۷/۸/۷
ساعت ۹ صبح

همایش روز ملی آمار و برنامه ریزی

همراه با مراسم معارفه دانشجویان جدید الورود

دانشکده علوم
سالن حافظ

سه شنبه ۲ آبان ماه
ساعت ۱۲ الی ۱۴

همایش‌های برگزار شده

گروه آمار دانشکده علوم ریاضی
دانشگاه فردوسی مشهد
برگزار می کند

**روز ملی آمار و
پژوهش ریاضی**

Statistics

زمان :
چهارشنبه سوم آبان ماه ۱۳۹۶
از ساعت ۹ صبح الی ۱۱ صبح
مکان :
دانشکده علوم ریاضی
سالن کنفرانس بزرگ نیا

انجمن علمی ریگزار، آمار، ریگزار

همایش روز آمار و برنامہ ریگزی

باحضور اساتید بخش آمار و دانشجویان
سخنرانان مدعو
سرदार چاناران : ریاست شوارى تحقیقات میازره با
وواد محدر و عضو شورای شهر کرمان
دکتر ایران پور : داشگاه علوم پزشکی کرمان

زبان : سده ششمه ۹ ایران ساعت ۹ صبح
مکان : داشگاه شهید باهنر کرمان، تار ۱۵۰

دانشکده ی علوم ریاضی
با همفکری تجتمع علمیه خواجه نصیر میریزود مر کند
پنجمین همایش

آمارانه

به مناسبت روز دانشمند و روز آمار

**CELEBRATE THE DAY OF
STATISTICS**

۳۰ تیرماه ۱۳۹۶
سالگرد دکتر تولد
ساعت ۱۳ ب ص

با استاذ

اگرچه پیش از این عضو هیات علمی دانشگاه خوارزم، پنجاه سال با قلم
خادم دکتر شایری، عضو هیات علمی دانشگاه پیرلشکر شهید بهشتی، کار پژوهشی عالم آلود در علوم پرستار

آمار راهبردی به سوی تابشگاه ها:
اول آینه، روز علمی آمار گرمی باد.

مهر ۱۳۹۷

آمار

مهر ۱۳۹۷

حضور پر افتخار جناب آقای دکتر حمید یحیازاد

به مناسبت ضمیمه سابقه ای جذاب و احدثی جوایز نفیس و پدیاای

زمان

دوشنبه اول آبان ماه - ساعت ۱۴ الی ۱۶

مکان

دانشکده ریاضی و کامپیوتر، سالن اجتماعات دانشکده

مستطیر حضور گرم شما عزیزان هستیم.

نهمین همایش روز ملی آمار و برنامه ریزی

اول آبان ماه

روز آمار و برنامه ریزی

گرامی باد

حضور مدیران محترم مرکز آمار ایران و مسئولان محترم استان مازان
(تقدیر از دستگاه های اجرایی برتر در حوزه آمار و برنامه ریزی)

دانشگاه سمنان آذر دانش
سه شنبه ۲ آبان ماه ۱۳۹۶
ساعت ۱۴ ال ۱۷

 وزارت معیشت
 سازمان برنامه و بودجه
 مرکز آمار ایران

[illegible]

همایش روز ملی آمار و برنامه ریزی

آبان ۱۳۹۶

زمان: سه شنبه ۱۳۹۶/۸/۴ ساعت ۱۰ الی ۱۴
مکان: میدان آزادی، پردیس دانشگاه، دانشکده پزشکی، تالار امام رضا(ع)

گروه آمار ریستی و اپیدمیولوژی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

دانشکده بهداشت

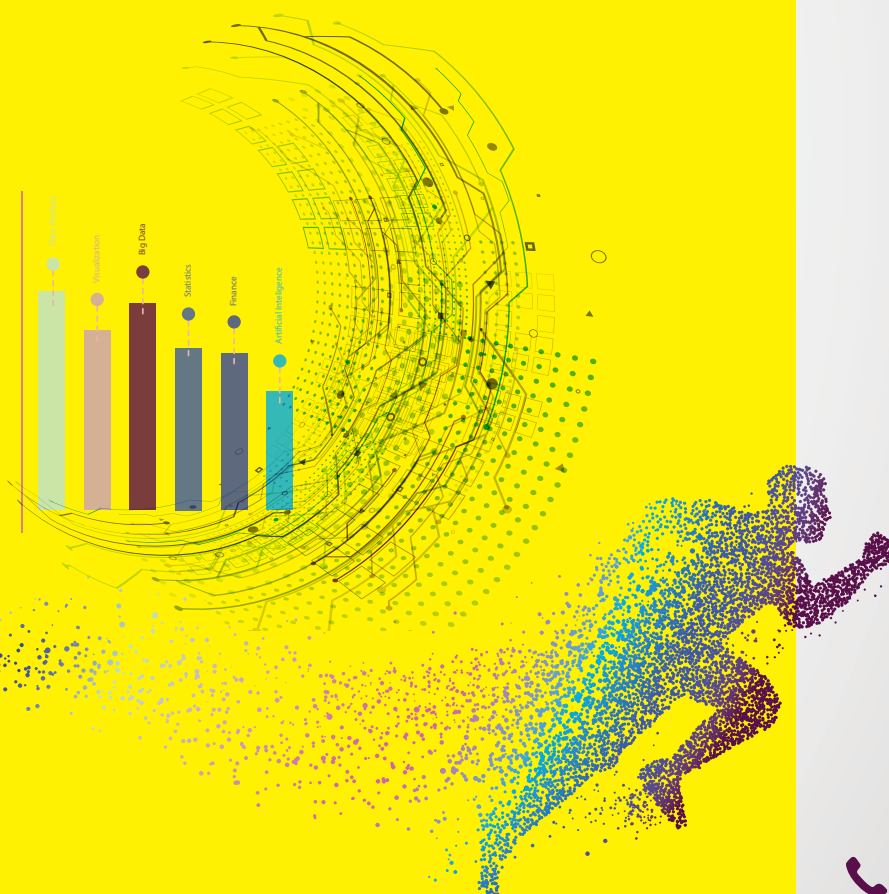
Newsletter

2017

Iranian Statistical Society

Fall 2017, No 96

آبان روز ملی آمار و برنامه ریزی

+98(21)66495540

+98(21)66495540

15815-1614

Tehran, Iran